

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472-3

денної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»

Галілей Олександра Мар'янівна

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Попова Любов Василівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

Чернівці – 2026

АНОТАЦІЯ

Галілей О. М. Інвестиційна політика страхових компаній в умовах невизначеності. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 70 с.

У роботі досліджено економічну сутність інвестиційної політики страховика, джерела формування інвестиційних ресурсів та специфіку їх розміщення на основі концепції управління активами та зобов'язаннями. Проведено комплексний аналіз макроекономічних тенденцій вітчизняного страхового ринку та здійснено ґрунтовну оцінку фінансово-операційної діяльності й динаміки структури інвестиційного портфеля ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023-2025 роки. Запропоновано стратегічні напрями оптимізації інвестиційної політики страховика.

Ключові слова: інвестиційна політика, страхова компанія, інвестиційні ресурси, макроекономічна невизначеність, інвестиційний портфель, фінансова стійкість, управління активами та зобов'язаннями.

ABSTRACT

Halilei O. M. Investment policy of insurance companies under conditions of uncertainty. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 – Finance, Banking, Insurance and Stock Market. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 70 p.

The paper examines the economic essence of the insurer's investment policy, the sources of forming investment resources, and the specifics of their allocation based on the asset and liability management concept. A comprehensive analysis of macroeconomic trends in the domestic insurance market was conducted, and a thorough assessment of the financial and operational activities and the dynamics of the investment portfolio structure of PrJSC "IC "PZU Ukraine" for 2023-2025 was carried out. Strategic directions for optimizing the insurer's investment policy are proposed.

Keywords: investment policy, insurance company, investment resources, macroeconomic uncertainty, investment portfolio, financial stability, asset and liability management.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	7
1.1. Економічна суть інвестиційної політики, моделі формування та місце у фінансовій стратегії страхових компаній.	7
1.2. Джерела формування інвестиційних ресурсів страхових компаній, ключові пріоритети та специфіка управління.	12
1.3. Ризики інвестиційної діяльності та вплив на формування інвестиційної політики страхових компаній.	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ.	21
2.1. Оцінка інвестиційних ресурсів та дослідження формування інвестиційної стратегії вітчизняних страховиків.....	21
2.2. Аналіз формування інвестиційного портфеля страхових компаній.	32
2.3. Дослідження та оцінка інвестиційної політики страхової компанії «ПЗУ Україна».....	40
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИКІВ.....	47
3.1. Проблеми формування інвестиційної політики страхових компаній в сучасних умовах.	48
3.2. Напрями ефективності інвестиційної політики та стратегії вітчизняних страховиків.....	53
3.3. Шляхи оптимізації інструментарію та структури інвестиційного портфеля страховика.....	57
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження в сучасних умовах макроекономічної турбулентності, спричиненої геополітичними викликами та наслідками воєнного стану, забезпечення стабільного функціонування фінансового сектору держави набуває критичного значення. Страхові компанії, виступаючи потужними інституційними інвесторами, відіграють стратегічну роль в акумулюванні тимчасово вільних фінансових ресурсів та їх трансформації у довгострокові інвестиції. Проте висока волатильність фінансових ринків, інфляційні процеси, зростання кредитних ризиків банківського сектору та звуження інструментарію фондового ринку вимагають кардинального перегляду традиційних підходів до управління капіталом. Інвестиційна політика страховика нині перетворюється з допоміжної функції на ключовий драйвер збереження платоспроможності, забезпечення фінансової стійкості та безумовного виконання зобов'язань перед страхувальниками.

Проблематика формування ефективної інвестиційної політики страхових організацій є предметом глибоких наукових дискусій. Вагомий внесок у дослідження природи інвестиційних ресурсів страховиків, пріоритетів їх розміщення та специфіки ризик-менеджменту зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Л. Ширінян, Т. Косова, Н. Внукова, О. Ковальов, Дж. Сміт, А. Россі, М. Чен, Д. Міллер та С. Лі. Сучасні наукові погляди фахівців сходяться на необхідності імплементації концепції управління активами та пасивами (ALM), що передбачає жорстку синхронізацію грошових потоків. Однак стрімка трансформація регуляторного середовища, зокрема перехід до європейських стандартів Solvency II та оновлених вимог Національного банку України, створює нові виклики для учасників ринку. Це зумовлює об'єктивну доцільність та гостру практичну необхідність проведення подальших наукових досліджень,

спрямованих на пошук оптимальних шляхів адаптації інвестиційних стратегій до сучасних кризових реалій.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка комплексу практичних заходів щодо вдосконалення інвестиційної політики страхової компанії в умовах макроекономічної нестабільності та посилення регуляторних вимог.

Для досягнення поставленої мети в роботі було сформульовано та вирішено такі взаємопов'язані завдання:

- розкрити економічну сутність, ключові пріоритети та базові моделі інвестиційної політики страхової компанії;
- визначити джерела формування інвестиційних ресурсів та дослідити специфіку управління ними в умовах невизначеності;
- проаналізувати макроекономічну динаміку та сучасну структуру інвестиційних портфелів компаній-лідерів ринку ризикового страхування та страхування життя в Україні;
- здійснити комплексну оцінку операційної діяльності, ресурсної бази та інвестиційного потенціалу ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»;
- розробити практичні рекомендації щодо оптимізації структури інвестиційного портфеля страховика з метою підвищення його прибутковості за умови дотримання абсолютних нормативів ліквідності та безпеки.

Об'єктом дослідження є інвестиційна політика страхових компаній та механізми управління інвестиційними ресурсами в умовах перманентної ринкової нестабільності й невизначеності середовища.

Предметом дослідження виступає механізм формування, реалізації та напрями вдосконалення інвестиційної політики страховика (на матеріалах ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»).

Дослідження ґрунтується на фундаментальних положеннях світової та вітчизняної фінансової науки, теорії страхування та ризик-менеджменту. Під

час написання роботи було використано комплекс загальнонаукових та специфічних методів, що дозволило забезпечити достовірність результатів:

1. Історичний і логічний методи - для еволюційного осмислення трансформації інвестиційних стратегій під впливом зовнішніх економічних шоків;
2. Індукція та дедукція, аналіз і синтез - при вивченні теоретичної сутності інвестиційних ресурсів та деталізації їхньої структури;
3. Метод порівняння та аналогії - для крос-секторального зіставлення інвестиційних портфелів лідерів ринку ризикового страхування та компаній зі страхування життя;
4. Специфічні статистичні та економіко-математичні методи - для обчислення динаміки, структури, абсолютних і відносних відхилень фінансових показників та оцінки ефективності інвестиційної політики базового підприємства.

Інформаційною базою для виконання поставлених завдань слугували законодавчі та нормативно-правові акти України (зокрема Закон України «Про страхування»), офіційні інструкції та аналітичні звіти Національного банку України, консолідовані статистичні матеріали профільного видання Insurance TOP. Емпіричну основу дослідження склали офіційна фінансова звітність ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023-2025 роки (Звіт про фінансовий стан, Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід), складена з урахуванням концептуальних вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, що дозволило здійснити максимально глибоку та об'єктивну фінансову оцінку. Також використовувалися монографії, наукові статті та публікації у фахових періодичних виданнях.

У першому розділі здійснено фундаментальне дослідження економічної сутності інвестиційної складової як центрального елемента загальної фінансової стратегії страховика. Визначено специфіку, класифікацію та закономірності формування інвестиційних ресурсів у компаніях ризикового страхування та страхування життя, а також

обґрунтовано концептуальні підходи до їх розміщення на основі сучасних ALM-моделей (управління активами та зобов'язаннями). Особливу увагу приділено теоретичному осмисленню сутності інвестиційних ризиків та вивченню впливу факторів глобальної макроекономічної, геополітичної та екологічної невизначеності на трансформацію сучасного інвестиційного ландшафту інституційних інвесторів.

У другому розділі за допомогою сучасної статистичної та графічної методології проведено комплексний макроекономічний аналіз динаміки та структури ресурсної бази вітчизняного страхового ринку протягом 2023-2025 років, виявлено та обґрунтовано тенденцію до масштабного одержавлення інвестиційних портфелів страховиків. На мікроекономічному рівні здійснено поглиблену оцінку фінансово-операційних показників діяльності базового страховика ПрАТ «СК «ПЗУ Україна», ідентифіковано чинники подолання операційної збитковості компанії, а також деталізовано архітектуру її усередненого інвестиційного портфеля у порівнянні з найближчими конкурентами в контексті забезпечення еталонного рівня платоспроможності.

У третьому розділі на основі отриманих результатів аналітики сформульовано конкретні практичні рекомендації та антикризові заходи для підвищення ефективності інвестиційної діяльності страхових компаній. Обґрунтовано необхідність імплементації предиктивних технологічних ALM-систем для підвищення оперативності управлінських рішень, запропоновано алгоритми оптимізації надлишкових буферів ліквідності з метою запобігання неефективному заморожуванню капіталу на поточних рахунках, а також розроблено перспективну стратегію ре-диверсифікації інвестиційного портфеля страховика шляхом планомірного впровадження міжнародних ESG-рейтингів (екологічних, соціальних та управлінських критеріїв) на етапі повоєнного відновлення економіки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1. Економічна суть інвестиційної політики, моделі формування та місце у фінансовій стратегії страхових компаній.

Функціонування сучасного страхового ринку як в Україні, так і у світовому масштабі, відбувається в умовах безпрецедентної геополітичної та макроекономічної турбулентності. Така ситуація вимагає від менеджменту страхових організацій особливої концентрації на розробці та впровадженні гнучкої інвестиційної політики. На думку провідних фахівців, зокрема О. Гаманкової, інвестиційний аспект діяльності страховика є не просто механізмом отримання прибутку, а фундаментальним базисом, що визначає рівень платоспроможності та загальну конкурентну позицію на фінансовому ринку. Здатність до генерації стабільного доходу від інвестицій безпосередньо корелює з надійністю виконання зобов'язань перед клієнтами, особливо у періоди системних криз.

Аналізуючи економічну природу інвестиційної політики, важливо враховувати як західні, так і вітчизняні підходи. Так, М. Елінг та Д. Шміт розглядають цей процес як цілеспрямовану систему дій щодо розміщення ресурсів, тоді як В. Фурман акцентує увагу на антикризовій функції інвестицій, що дозволяє нівелювати негативний вплив інфляційних процесів на капітал страховика. Сукупність цих поглядів дозволяє визначити інвестиційну політику як багатогранний інструмент стратегічного управління активами.

Сучасний вектор розвитку страхової галузі в Україні нерозривно пов'язаний з євроінтеграцією та впровадженням стандартів Solvency II. С. Бріггс підкреслює необхідність переходу до комплексного управління активами та пасивами (ALM), де інвестиційна структура має дзеркально

відображати характер страхових зобов'язань. Паралельно з цим, К. Павлюк вказує на зростаючу роль ESG-критеріїв, що робить компанії більш стійкими до соціальних та екологічних шоків. Доповнюючи ці тренди, О. Марченко наголошує на важливості цифровізації та використання аналітичних діджитал-інструментів для предиктивного моделювання дохідності активів.

Систематизація ключових наукових підходів до визначення інвестиційної політики наведена у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Концептуальні підходи науковців до визначення сутності інвестиційної політики страховика

Автор	Зміст наукового підходу
О. Гаманкова	«Інвестиційна діяльність страховика є не просто додатковим джерелом прибутку, а фундаментальною умовою забезпечення його фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоздатності на ринку»[6, с. 41]
М. Елінг, Д. Шміт	«Інвестиційна політика страхової компанії як складний комплекс цілеспрямованих дій щодо розміщення тимчасово вільних власних коштів та залучених страхових резервів у надійні та ліквідні активи з метою отримання оптимального інвестиційного доходу при суворо заданому рівні ризику»[45, р. 711]
В. Фурман	«В умовах турбулентності економіки інвестиційна політика набуває виражених ознак антикризового інструменту, який дозволяє ефективно нівелювати інфляційні втрати капіталу»[37, с. 12]
Т. Ротова	«Головною концептуальною особливістю є жорстка підпорядкованість інвестиційного процесу вимогам основної страхової діяльності, оскільки ключовим джерелом інвестиційних ресурсів виступають саме сформовані страхові резерви»[31, с. 345]
В. Базилевич	«Вона виступає головною сполучною ланкою між операційною страховою діяльністю та загальнокорпоративними фінансами»[2, с. 13]
М. Коваленко	«Процес формування інвестиційної стратегії страхової компанії є складним, багатоетапним і включає послідовну реалізацію низки управлінських рішень»[11, с. 70]
С. Бріггс	«Нові жорсткі регуляторні вимоги змушують страховиків переходити від традиційного управління активами до комплексного управління активами та пасивами»[40, р. 65]
О. Марченко	«В умовах турбулентності страхові компанії змушені витрачати значні ресурси на аналітичне забезпечення інвестиційного процесу. Успішна фінансова стратегія вимагає впровадження сучасних діджитал-інструментів для прогнозування дохідності активів»[18, с. 19]

У табл. 1.1, дозволяє прослідкувати глибинну еволюцію поглядів на економічну природу інвестиційної політики страховика. Більшість дослідників сходяться на думці, що в сучасних реаліях управління інвестиціями остаточно втратило статус виключно допоміжного джерела прибутку і перетворилося на ключовий елемент управління ризиками. Зокрема, О. Гаманкова та В. Базилевич визначають інвестиційну політику як фундаментальну сполучну ланку між операційною діяльністю та загальнокорпоративними фінансами, що виступає базовою умовою забезпечення загальної фінансової стійкості та конкурентоздатності підприємства на ринку. Водночас класичне європейське трактування М. Елінга та Д. Шміта щодо цілеспрямованого розміщення вільних коштів суттєво доповнюється принципово важливою тезою Т. Ротової про жорстку підпорядкованість інвестиційного процесу специфіці основної страхової діяльності, оскільки саме залучені страхові резерви формують ключове джерело інвестиційного капіталу компанії.

Окремий масив наукових поглядів розкриває специфіку формування інвестиційної політики саме в умовах макроекономічної турбулентності та посиленого регуляторного тиску. Згідно з позиціями В. Фурмана та С. Бріггса, сучасна інвестиційна стратегія набуває яскраво виражених ознак потужного антикризового інструменту, що вимагає обов'язкового переходу від фрагментарного управління активами до комплексного узгодження активів та пасивів (ALM) з метою нівелювання інфляційних втрат капіталу. Крім того, як доводить О. Марченко, успішна реалізація цього складного багатоетапного управлінського циклу.

Підсумовуючи результати теоретичного дослідження, можна стверджувати, що економічна сутність інвестиційної політики сучасної страхової компанії полягає у формуванні безперервного, багатовимірного та високотехнологічного механізму управління капіталом. Вона остаточно трансформувалася з пасивного процесу консервації коштів у складну

інтегровану систему, яка одночасно вирішує завдання забезпечення абсолютної платоспроможності, хеджування глобальних макроекономічних шоків та дотримання жорстких європейських регуляторних нормативів шляхом активного застосування концепцій динамічного моделювання та цифрової аналітики.

Специфіка інвестування у страховій сфері має суттєві відмінності від банківської чи фондової діяльності. Т. Ротова зазначає, що ключовою особливістю тут є жорстка детермінація інвестиційного процесу потребами основної страхової діяльності. Формування інвестиційної політики базується на виборі відповідної стратегічної моделі, яка визначає цільове співвідношення між прийнятим рівнем ризику та очікуваною нормою доходності. У сучасній фінансовій науці прийнято виділяти три базові моделі формування інвестиційної політики страхових компаній (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика базових моделей інвестиційної політики
страхової компанії

Модель інвестиційної політики	Пріоритетна ціль управління	Рівень допустимого ризику	Основні інструменти інвестування капіталу
Консервативна	Абсолютне збереження капіталу та забезпечення миттєвої ліквідності	Мінімальний	Державні облігації (ОВДП), депозити у системно важливих державних банках
Поміркована (компромісна)	Досягнення середньоринкової доходності при збереженні стабільності	Середній (лімітований)	Корпоративні облігації надійних емітентів, нерухомість, акції «блакитних фішок»
Агресивна	Швидка максимізація інвестиційного доходу	Високий	Акції підприємств другого ешелону, венчурні проекти, похідні фінансові інструменти

Складено автором на основі [8].

Наведена у табл. 1.2 порівняльна характеристика базових моделей інвестиційної політики страхової компанії яскраво демонструє

концептуальний поділ стратегій управління капіталом залежно від ключового співвідношення між прийнятним рівнем ризику та очікуваною дохідністю. З аналізу структури видно, що кожна з трьох моделей формує кардинально різний підхід до управлінського цілепокладання: від абсолютного збереження коштів і гарантування миттєвої ліквідності у консервативній моделі до прагнення швидкої максимізації інвестиційного доходу в агресивній. Такий чіткий теоретичний розподіл дозволяє менеджменту обирати оптимальний вектор розвитку, балансуючи між виконанням жорстких зобов'язань перед страхувальниками та бажанням отримати додатковий прибуток на фондовому ринку.

Місце інвестиційної складової у загальній фінансовій стратегії страхової компанії є центральним та фундаментальним. Її варто розглядати як ключову сполучну ланку, що органічно інтегрує поточну операційну (андеррайтингову) діяльність у глобальну систему загальнокорпоративних фінансів. Ефективна та гнучка інвестиційна стратегія створює потужний синергетичний ефект: стабільний інвестиційний дохід дозволяє компанії свідомо оптимізувати страхові тарифи у жорсткій конкурентній боротьбі, ефективно перекриваючи можливі технічні збитки від основної діяльності.

У кінцевому підсумку, саме якісне управління капіталом виступає головним фінансовим драйвером для безпечного масштабування бізнесу та виконання довгострокових зобов'язань перед клієнтами навіть за умов екстремально високої макроекономічної невизначеності [2, с. 12].

Процес розробки такої політики є не одноразовою дією, а безперервним, комплексним управлінським циклом. Цей процес закономірно розпочинається із суворої синхронізації інвестиційних цілей зі специфікою операційних завдань (на базі концепції управління активами та зобов'язаннями - ALM). Далі він проходить крізь етап багаторівневого стрес-тестування та ретельного аналізу волатильної ринкової кон'юнктури, завершуючись безпосереднім формуванням диверсифікованого портфеля,

архітектура якого має бездоганно відповідати жорстким регуляторним обмеженням щодо якості та прийнятності активів.

1.2. Джерела формування інвестиційних ресурсів страхових компаній, ключові пріоритети та специфіка управління.

Успішна та безперебійна реалізація інвестиційної політики страхової компанії має пряму залежність від наявного обсягу, внутрішньої структури та вартості інвестиційних ресурсів. Оцінюючи природу цих ресурсів, варто звернути увагу на науковий підхід Л. Ширінян, яка концептуалізує їх як специфічну сукупність власних і залучених коштів, що тимчасово вивільняються з операційного обігу [38, с. 55].

Власні кошти є найбільш стабільним джерелом інвестування, оскільки вони не обтяжені жорсткими зобов'язаннями перед страхувальниками щодо термінів їх повернення, що дозволяє менеджменту спрямовувати їх у більш довгострокові та потенційно більш дохідні активи.

Проте, абсолютною основою та головним джерелом інвестиційної діяльності будь-якого класичного страховика виступають сформовані страхові резерви. Дослідники Дж. Сміт та А. Россі у своїх працях наголошують, щочерез інверсію операційного циклу в страхуванні у компанії акумулюються значні обсяги тимчасово вільних коштів. Технічні резерви з ризикових видів страхування зазвичай є короткостроковими джерелами, тоді як математичні резерви зі страхування життя формують довгостроковий інвестиційний пул.

Управління специфічним пулом ресурсів не може бути хаотичним і завжди спирається на чітку ієрархію пріоритетів, які регламентуються фінансовою наукою у такій суворій послідовності:

1. Пріоритет безпеки та надійності вкладень є абсолютною домінантою. Цей принцип вимагає від страховика розміщувати кошти

резервів виключно у ті активи, які гарантують стовідсоткове збереження інвестованого капіталу та мінімізують ризик дефолту емітента.

2. Пріоритет ліквідності зобов'язує компанію підтримувати таку структуру портфеля, що дозволяє у будь-який момент швидко та без фінансових втрат конвертувати активи у готівку для оперативного здійснення масових виплат.

3. Пріоритет диверсифікації виступає головним інструментом хеджування ризиків через законодавчо закріплене розосередження ресурсів за різними категоріями активів, галузями та банками.

4. Пріоритет прибутковості розглядається виключно як підпорядкована ціль. Прагнення компанії максимізувати інвестиційний дохід ніколи не повинно реалізовуватися за рахунок порушення жорстких вимог щодо надійності та ліквідності.

Для більш глибокого розуміння теоретичного підґрунтя формування інвестиційного потенціалу, доцільно систематизувати ключові погляди провідних науковців у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Теоретичні підходи науковців до формування інвестиційних ресурсів

Автори	Зміст наукового підходу
Л. Ширінян	«Інвестиційні ресурси страховика являють собою сукупність власних, залучених та запозичених коштів... Фундаментальна відмінність страхової компанії від інших інституційних інвесторів полягає в унікальній природі формування її ресурсного потенціалу»[39, с. 48]
Т. Косова	«Власний капітал... виконує переважно гарантійну функцію. Він забезпечує фінансову стійкість компанії на початкових етапах її функціонування та слугує буфером для покриття непередбачуваних збитків»[15, с. 34]
Дж. Сміт, А. Россі	«Через інверсію операційного циклу в страхуванні... у компанії акумулюються значні обсяги тимчасово вільних коштів. Технічні резерви... є короткостроковими джерелами, тоді як математичні резерви зі страхування життя формують довгостроковий інвестиційний пул»[50, р. 55]
М. Чен	«Сучасний підхід вимагає безперервної синхронізації грошових потоків. Інвестиційний менеджер страхової компанії... ретельно підбирає активи таким чином, щоб терміни їх погашення та обсяги генерованого доходу ідеально збігалися з очікуваними графіками страхових виплат»[41, р. 101]
Д. Міллер, С. Лі	«Сучасні парадигми управління інвестиційними ресурсами стрімко трансформуються під впливом глобальної цифровізації. Класичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості активів поступово поступаються місцем інноваційним фінтех-рішенням»[47, р. 134]

Продовжуючи аналіз, усю сукупність джерел фінансування концептуально поділяють на дві великі групи: власний капітал та кошти страхових резервів. Власний капітал, як слушно зауважує Т. Косова, відіграє роль фінансового буфера та виконує виключно гарантійну функцію на випадок катастрофічних подій [16, с. 27]. З аналітичної точки зору, власні кошти є найбільш гнучким інструментом інвестування для керівництва. Оскільки вони не обтяжені жорсткими графіками майбутніх виплат страхувальникам, менеджмент отримує легітимну можливість направляти цей капітал у більш довгострокові та потенційно більш дохідні активи, формуючи таким чином стратегічний резерв рентабельності підприємства.

В умовах ринкової нестабільності управління інвестиційними ресурсами страховика вимагає відмови від традиційних статичних підходів на користь динамічної імплементації концепції ALM (управління активами та пасивами). На відміну від класичних інвестиційних фондів, які можуть фокусуватися виключно на максимізації дохідності, страхові компанії оперують специфічним капіталом - сформованими страховими резервами, які мають чітко визначену цільову природу. Сучасна фінансова аналітика доводить, що ефективне управління цими ресурсами вимагає безперервної синхронізації грошових потоків. Інвестиційний менеджер повинен філігранно підбирати активи таким чином, щоб терміни їх погашення ідеально збігалися з очікуваними графіками страхових виплат. Таке дзеркальне відображення зобов'язань в активах дозволяє компанії імунізувати свій портфель від процентних шоків та уникати небезпечних розривів ліквідності, що є критично важливим для збереження платоспроможності.

Крім того, специфіка розміщення інвестиційних ресурсів страховиків невіддільна від жорсткого державного регулювання, яке суттєво відрізняється від нагляду за іншими учасниками фінансового ринку. Оскільки страхові премії, з яких формуються інвестиційні ресурси, за своєю суттю є відкладеними зобов'язаннями перед суспільством, страховий ринок

залишається одним із найбільш регламентованих фінансових секторів. Національний банк України, виконуючи функцію мегарегулятора, фактично розглядає ці ресурси як квазіпублічні кошти. Саме тому держава встановлює суворі ліміти та квоти для кожної категорії дозволених активів. Такий підхід, хоча і дещо обмежує маневреність інвестиційного менеджменту порівняно з нерегульованими інвестиційними компаніями, виступає надійним запобіжником від надмірної схильності страховиків до ризику та гарантує збереження капіталу страхувальників.

Разом з тим, під впливом глобальної цифровізації процеси управління інвестиційними ресурсами зазнають стрімкої трансформації. Якщо раніше оцінка інвестиційної привабливості базувалася здебільшого на ретроспективному аналізі, то сьогодні на перший план виходять інноваційні предиктивні моделі. Паралельно з цим, в умовах тривалої стагнації класичних фондових ринків та низької маржинальності традиційних інструментів, компанії дедалі частіше змушені шукати додаткову дохідність, спрямовуючи частину своїх ресурсів в альтернативні активи - інфраструктурні проєкти, венчурні фонди чи «зелену» енергетику. Порівнюючи ці інструменти з класичними державними облігаціями, варто розуміти, що альтернативні інвестиції здатні генерувати значно вищу премію, проте вони характеризуються суттєво вищою волатильністю та нижчим рівнем ліквідності. Відповідно, залучення таких активів до портфеля вимагає від страховика формування принципово нових, більш складних алгоритмічних компетенцій у сфері ризик-менеджменту.

Підсумовуючи дослідження джерел формування та специфіки управління інвестиційними ресурсами, можна стверджувати, що вони мають надзвичайно складну та динамічну природу, фундаментом якої є інверсія виробничого циклу в страхуванні. На відміну від реального сектору економіки, де підприємство спочатку інвестує кошти у виробництво, а згодом отримує дохід від реалізації, страховик акумулює фінансові ресурси авансом, формуючи потужний інвестиційний пул задовго до моменту

можливої виплати відшкодування. Отже, ефективне управління цим капіталом перетворюється на безперервний процес ювелірного балансування. Страховик змушений постійно знаходити компроміс між суворими регуляторними обмеженнями, абсолютною необхідністю підтримувати миттєву ліквідність для щоденних виплат та об'єктивною потребою генерувати інвестиційний дохід, який забезпечить надійний захист акумульованих ресурсів від інфляційного знецінення.

1.3. Ризики інвестиційної діяльності та вплив на формування інвестиційної політики страхових компаній.

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується безпрецедентним рівнем турбулентності, що перетворює процес здійснення інвестиційної діяльності фінансовими інститутами на надзвичайно складне завдання. Фундаментальною теоретичною проблемою, з якою стикаються страхові компанії при формуванні своєї інвестиційної політики, є сама природа макроекономічної невизначеності. Згідно з дослідженнями британського економіста А. Сміта: «На відміну від класичного фінансового ризику, який піддається математичному моделюванню та ймовірнісній оцінці, справжня макроекономічна невизначеність практично унеможливорює точне прогнозування майбутніх станів ринку»[48,p.45]. Відповідно, традиційні оптимізаційні моделі формування інвестиційного портфеля, які базуються переважно на ретроспективних історичних даних, в умовах сучасних криз втрачають свою релевантність. Використання таких застарілих підходів може генерувати хибні управлінські сигнали, що призведе до формування незбалансованого портфеля, нездатного протистояти раптовим ринковим шокам.

Об'єктивна необхідність управління цими деструктивними процесами вимагає чіткої систематизації загроз. Для більш глибокого розуміння

природи впливу різних факторів на інвестиційну політику страховика, доцільно навести базову класифікацію інвестиційних ризиків, з якими стикається компанія в процесі розміщення страхових резервів (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Класифікація та характеристика основних ризиків інвестиційної діяльності страхової компанії

Група ризиків	Характеристика ризику	Наслідки впливу на страхову компанію
Ринкові ризики (цінові, валютні, відсоткові)	Ймовірність фінансових втрат внаслідок несприятливих коливань макроекономічних індикаторів на фінансових ринках.	Знецінення активів, зниження загальної дохідності портфеля, виникнення розривів між активами та зобов'язаннями.
Кредитні ризики (ризики дефолту)	Нездатність або небажання емітента цінних паперів чи банку-контрагента виконати свої фінансові зобов'язання перед страховиком.	Повна або часткова втрата інвестованого капіталу, загроза втрати платоспроможності компанії.
Ризики ліквідності	Неможливість швидкої конвертації інвестиційного активу в грошові кошти без суттєвої втрати його ринкової вартості.	Касові розриви, затримка у здійсненні страхових виплат, репутаційні втрати на ринку.
Інституційні та регуляторні ризики	Раптові зміни в законодавстві, нормативних актах Національного банку України чи податковій політиці держави.	Вимушений перепродаж активів, штрафні санкції, зниження маржинальності інвестиційних операцій.

Складено автором на основі [3. с. 35].

Глобальною проблемою, яка безпосередньо впливає на архітектуру інвестиційної політики страховика в контексті ринкових ризиків, є перманентна волатильність ключових макроекономічних індикаторів, зокрема темпів інфляції та відсоткових ставок центральних банків. Як зазначає українська науковиця В. Терещенко, оскільки основу інвестиційного портфеля класичної страхової компанії становлять консервативні інструменти з фіксованою дохідністю, раптові інфляційні шоки здатні швидко та невідворотно знецінити реальну вартість активів, що покривають страхові резерви [33,с.84]. Водночас непередбачувані коливання облікових

ставок створюють суттєвий ризик реінвестування. На практиці це означає, що в періоди пом'якшення монетарної політики компанія змушена розміщувати вивільнені кошти від погашених облігацій або нові страхові премії під значно нижчий відсоток. Це ставить під серйозну загрозу виконання довгострокових фінансових гарантій перед страхувальниками, що є особливо критичним для компаній, які працюють у сфері страхування життя та оперують десятирічними горизонтами планування.

Вагомим викликом сучасного інвестиційного середовища є проблема конвергенції та високої кореляції між різними класами активів під час глобальних криз. У своїх працях Д. Джонсон та К. Вебер переконливо доводять, що: «В умовах фінансової паніки традиційний механізм диверсифікації портфеля (заснований на класичній теорії Марковіца) часто дає збій» [46,р.22]. Це відбувається через те, що раніше абсолютно незалежні фінансові інструменти починають демонструвати односпрямоване стрімке падіння через масовий відтік капіталу інвесторів у готівку. Для інвестиційної політики страхових компаній це означає кардинальну зміну парадигми: консервативна стратегія розосередження капіталу між акціями, корпоративними та державними облігаціями більше не гарантує абсолютного захисту від системних ризиків. Це вимагає від ризик-менеджерів пошуку принципово нових підходів до макроекономічного хеджування та поступового включення до портфеля альтернативних інвестицій із нульовою або навіть від'ємною бетою відносно широкого ринку.

Окремим глобальним викликом, який докорінно переформатовує інвестиційний ландшафт, є проблема ідентифікації та коректної оцінки кліматичних і геополітичних ризиків. На відміну від класичних інвестиційних фондів, страхові компанії зазнають подвійного удару від екологічних змін: з одного боку, непередбачувано зростає частота катастрофічних виплат за страховими полісами, а з іншого - стрімко знецінюються активи, в які інвестовано страхові резерви. Спираючись на дослідження М. Кларк щодо впливу фізичних та перехідних кліматичних

ризиків, можна стверджувати, що події з мізерною ймовірністю настання сьогодні генерують наймасштабніші фінансові втрати. Це змушує страховиків проводити жорстку екологічну ревізію своїх портфелів. Процес декарбонізації активів та відмова від фінансування важкої промисловості вимагають від інвестиційних менеджерів не лише покриття значних транзакційних витрат, але й глибокого розуміння алгоритмів розрахунку ESG-рейтингів, що перетворюється на новий обов'язковий стандарт інвестиційної політики.

Враховуючи ці глобальні зрушення, сучасна інвестиційна політика визначається необхідністю пошуку нових стратегічних орієнтирів, серед яких критичним є фундаментальний перегляд концепції безризикових активів. Спираючись на висновки К. Романенко щодо безпрецедентного зростання суверенної заборгованості у світі, доводиться констатувати руйнування класичної аксіоми про абсолютну надійність державних облігацій. Історично саме суверенні борги слугували непорушним фундаментом для розміщення багаторічних математичних резервів страховиків, гарантуючи їм базовий рівень надійності. Проте сьогодні, коли ризик технічних дефолтів цілих держав стає реальною загрозою, фінансові менеджери змушені шукати альтернативні «тихі гавані». Це вимагає відходу від примітивного акумулювання державних паперів на користь складної, багаторівневої диверсифікації, де поряд із державним боргом з'являються інфраструктурні інструменти та забезпечені корпоративні облігації найвищого рівня надійності.

Ще одним життєво важливим напрямом еволюції інвестиційної політики є тотальна технологічна модернізація та підвищення оперативності прийняття управлінських рішень. Як справедливо зауважує П. Дюбуа, в епоху домінування алгоритмічної торгівлі інституційні інвестори часто стають заручниками власної бюрократії. Специфіка страхового бізнесу, який обтяжений жорстким комплаєнс-контролем та суворими регуляторними обмеженнями, робить компанії занадто інертними порівняно зі

спекулятивними хедж-фондами. Щоб не втрачати капітал через запізніле реагування на ринкові шоки, сучасні страховики змушені інвестувати колосальні ресурси у впровадження предиктивних аналітичних систем.

Усі зазначені фактори кристалізують головний, визначальний вектор сучасної інвестиційної політики - безповоротний перехід від застарілої стратегії пасивного утримання активів до проактивного, динамічного управління капіталом. Погоджуючись із тезами О. Мельник, можна стверджувати, що сучасний інвестиційний портфель повинен формуватися виключно через призму найгірших макроекономічних сценаріїв та спиратися на інструменти безперервного стрес-тестування.

Зрештою, сучасна інвестиційна стратегія страховика зводиться до раціонального компромісу: компанія свідомо жертвує частиною потенційної доходності свого портфеля заради досягнення абсолютної, непорушної мети - стовідсоткового збереження платоспроможності та виконання своїх соціально значущих зобов'язань перед клієнтами незалежно від глибини світових фінансових криз.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ.

2.1. Оцінка інвестиційних ресурсів та дослідження формування інвестиційної стратегії вітчизняних страховиків.

Сучасний стан страхового ринку України характеризується глибокими трансформаційними процесами, які відбуваються на тлі макроекономічних та геополітичних шоків, зумовлених повномасштабною військовою агресією. Формування інвестиційних ресурсів вітчизняних страховиків протягом останніх років зазнало суттєвого впливу фактору невизначеності, що змусило компанії кардинально переглядати свої фінансові стратегії.

Відповідно до агрегованих даних Національного банку України, незважаючи на катастрофічні виклики першої половини 2022 року, страховий сектор продемонстрував високий рівень операційної стійкості, зумівши адаптуватися до нових реалій, зберегти ліквідність та забезпечити безперервність формування страхових резервів, які виступають фундаментальним джерелом інвестиційної діяльності. Досліджуючи динаміку інвестиційних ресурсів вітчизняних страховиків, варто відзначити стійку висхідну траєкторію[26].

Поряд із кількісним відновленням ресурсної бази, критично важливою тенденцією сучасного етапу розвитку є глибинна якісна трансформація підходів до управління цим капіталом. В умовах перманентної нестабільності та посилення регуляторного тиску з боку Національного банку України, спрямованого на імплементацію європейських стандартів платоспроможності, страхові компанії здійснили стратегічно виправданий перехід до ультраконсервативної моделі інвестування. Головним пріоритетом галузі стала не максимізація інвестиційного прибутку, а абсолютне збереження акумульованих коштів та забезпечення їх безперебійної

ліквідності шляхом концентрації ресурсів у найбільш надійних державних та банківських інструментах.

Для об'єктивної оцінки інвестиційного потенціалу вітчизняних страховиків необхідно проаналізувати динаміку базових фінансових індикаторів ринку, зокрема обсягів сукупних активів та сформованих страхових резервів. Загальна макроекономічна статистика розвитку страхового сектору України за 2023–2025 роки наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка інвестиційних ресурсів та активів страхового ринку України
за 2023-2025 роки

млрд. грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення (+/-) 2024-2023pp	Абсолютне відхилення (+/-) 2025-2024pp
Сукупні активи страховиків	70,4	65,6	82,4	4,8	16,8
Загальний обсяг страхових резервів	41,2	38,4	48,2	2,8	9,8
Власний капітал страхових компаній	19,5	18,9	24,1	-5,7	5,2
Рівень покриття резервів активами	170,8	170,8	171,0	0,0	0,2

Джерело: складено автором на основі [32]

Як свідчать дані табл. 2.1, аналіз макроекономічних показників вітчизняного страхового ринку за 2023–2025 роки розкриває глибоку V-подібну трансформацію сектору. Сукупні активи страховиків продемонстрували помітне просідання у 2024 році, зменшившись із 70,4 мільярда гривень до 65,6 мільярда гривень. На мою думку, така втрата майже п'яти мільярдів активів не є свідченням системної фінансової кризи, а навпаки - відображає болісний, але необхідний процес оздоровлення ринку.

Головними причинами цього тимчасового спаду стали жорстка регуляторна політика Національного банку України, виведення з ринку недобросовісних або неплатоспроможних гравців та примусове очищення балансів компаній від фіктивних активів. Проте вже у 2025 році ринок здійснив безпрецедентний стрибок, наростивши сукупні активи до рекордних 82,5 мільярда гривень. Цей потужний приріст у майже 17 мільярдів став результатом успішної адаптації страховиків до нових жорстких європейських вимог Solvency II, інфляційного переоцінювання вартості застрахованого майна та активного запуску нових страхових продуктів, що адаптовані до сучасних воєнних ризиків.

Синхронну амплітуду коливань продемонстрували і ключові джерела формування інвестиційного потенціалу - страхові резерви та власний капітал. Загальний обсяг страхових резервів у 2024 році скоротився на 2,8 мільярда гривень (опустившись до 38,4 мільярда), що було прямою реакцією на падіння обсягів зібраних премій в умовах ескалації загальноекономічної невизначеності. Однак масштабне відновлення попиту на страхові послуги у 2025 році дозволило компаніям не лише відіграти падіння, але й сформувати технічні резерви на рівні 48,2 мільярда гривень.

Динаміка власного капіталу підтверджує високу фінансову стійкість власників страхового бізнесу: після незначного скорочення до 18,9 мільярда гривень у кризовому 2024 році, капіталізація ринку стрімко зросла до 24,1 мільярда гривень у 2025 році. Таке нарощування власної ресурсної бази свідчить про готовність акціонерів реінвестувати зароблені прибутки в розвиток компаній та формувати міцний фінансовий фундамент для розширення довгострокової інвестиційної діяльності.

Окремої аналітичної уваги заслуговує рівень покриття страхових резервів сукупними активами, який виступає фундаментальним індикатором надійності всього ринку. Вражає той факт, що незважаючи на втрату мільярдних обсягів капіталу у 2024 році та агресивне зростання ресурсної бази у 2025 році, цей показник продемонстрував еталонну, непорушну

стабільність, коливаючись у мікроскопічному коридорі від 170,8 до 171 відсотка. Аналізуючи ці дані, можна з упевненістю стверджувати, що вітчизняні страховики свідомо підтримують майже двократне перевищення наявних активів над своїми зобов'язаннями. Такий колосальний запас міцності математично доводить, що сучасна інвестиційна політика на макрорівні є ультраконсервативною та глибоко продуманою. Страховий ринок України не просто вижив у період безпрецедентних шоків, а сформував надлишковий буфер ліквідності.

Згідно з вимогами регулятора, страховики здійснили вимушений перехід до ультраконсервативної моделі інвестування. Головним пріоритетом стала не максимізація прибутковості, а гарантоване збереження номінальної вартості активів та їхня здатність бути миттєво конвертованими у грошові кошти для здійснення виплат. Структурні зміни в агрегованому інвестиційному портфелі вітчизняних страховиків наочно відображені у табл. 2.2 та на рис. 2.1.

Таблиця 2.2

Структура прийнятих активів, що покривають страхові резерви на ринку України

тис. грн

Види інвестиційних активів	2024	2025	Абсолютне відхилення 2025-2024 рр. (+/-)	Відносне відхилення %(+/-)
Грошові кошти на поточних рахунках	5 301 865	5 766 958	465 093	8,7
Кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу)	85 238	64 553	- 20 685	-24,2
Банківські вклади (депозити)	21 618 010	31 131 199	9 513 189	44
Нерухоме майно	2 436 909	2 574 966	138 057	5,6
Акції	19 504	32 130	12 626	64,7
Корпоративні облігації (крім цільових облігацій)	542 781	936 844	394 063	72,6
Облігації міжнародних фінансових організацій	449 561	481 162	31 601	7
Цінні папери, що емітуються державою	22 086 533	26 112 282	4 025 749	18,2

Складено автором на основі [32]

Загальний аналіз динаміки свідчить про стійку тенденцію до збільшення обсягів фінансових інструментів, що покривають страхові резерви в Україні. Більшість показників продемонстрували позитивне відхилення, що свідчить про капіталізацію ринку та зміцнення його стабільності.

Розглядаючи кожен інвестиційний актив окремо, варто розпочати з грошових коштів на поточних рахунках. У 2024 році їхній обсяг становив 5 301 865 тис. грн., а в 2025 році збільшився до 5 766 958 тис. грн. Це забезпечило позитивне абсолютне відхилення у розмірі 465 093 тис. грн, що у відносному вираженні дорівнює зростанню на 8,7 відсотка.

Натомість кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу) стали єдиним показником у всій таблиці, який продемонстрував негативну динаміку. Їхній обсяг помітно скоротився: з 85 238 тис. грн. у 2024 році до 64 553 тис. грн. у 2025 році. Абсолютне відхилення склало мінус 20 685 тис. грн., що свідчить про суттєве відносне падіння на мінус 24,2 відсотка.

На початку аналізованого періоду, у 2024 році, цей показник складав 21 618 010 тис. грн., а вже наступного року він стрімко зріс до 31 131 199 тис. грн. Абсолютне відхилення в даному секторі є найбільшим серед усіх видів активів і становить 9 513 189 тис. грн., що відображає відносний приріст на 44 відсотки та підкреслює високу довіру страховиків до банківського сектору.

Стабільну висхідну тенденцію також продемонструвало нерухоме майно. У 2024 році обсяг цього активу оцінювався у 2 436 909 тис. грн., а в 2025 році досяг позначки 2 574 966 тис. грн. Показник абсолютного відхилення зафіксував приріст на 138 057 тис. грн., що у відносному еквіваленті становить збільшення на 5,6 відсотка.

Позитивні структурні зрушення відбулися й на ринку акцій. У 2024 році обсяг акцій дорівнював 19 504 тис. грн., а в 2025 році зріс до 32 130 тис. грн. Попри відносно невеликі загальні обсяги, абсолютне відхилення

становило 12 626 тис. грн., що вказує на високий темп відносного зростання — на 64,7 відсотка.

Ще вищу динаміку відносного зростання, яка стала рекордною для всієї таблиці, продемонстрували корпоративні облігації (крім цільових облігацій). Їхній обсяг збільшився з 542 781 тис. грн. у 2024 році до 936 844 тис. грн. у 2025 році. Абсолютне відхилення склало 394 063, що у відносному вимірі відображає вражаючий приріст на 72,6 відсотка.

Помірне збільшення притаманне облігаціям міжнародних фінансових організацій. Якщо у 2024 році їх було зафіксовано на рівні 449 561 тис. грн., то у 2025 році цей показник зріс до 481 162 тис. грн. Таким чином, абсолютне відхилення досягло 31 601 тис. грн., а відносне відхилення склало рівно 7 відсотків.

Наостанок, надзвичайно важливу роль у структурі покриття резервів відіграють цінні папери, що емітуються державою. Вони традиційно характеризуються найнижчим рівнем ризику. Обсяг державних цінних паперів зріс із 22 086 533 тис. грн. у 2024 році до 26 112 282 тис. грн. у 2025 році. Абсолютне відхилення продемонструвало потужний приріст на 4 025 749 тис. грн., що забезпечило відносне збільшення цього надійного активу на 18,2 відсотка.

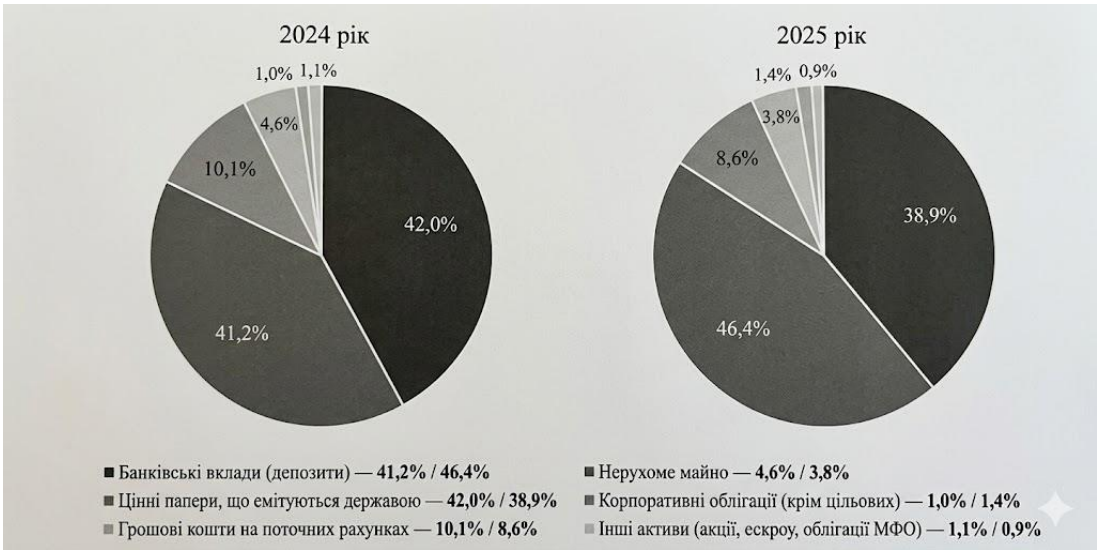

Рис. 2.1. Структура прийнятних активів, що покривають страхові резерви на ринку України за 2023-2025 роки, %

Складено автором на основі табл. 2.2.[32].

Наочна візуалізація структурних зрушень, представлена на рисунку 2.1, беззаперечно підтверджує фундаментальну зміну інвестиційної парадигми вітчизняного страхового бізнесу. Графічна динаміка секторів яскраво ілюструє ефект масштабного перетікання капіталу, коли безризикові державні цінні папери поступово, але невідворотно поглинають дедалі більшу частку інвестиційного портфеля, залишаючи дедалі менше простору для альтернативних фінансових інструментів.

Підсумовуючи загальний аналіз структури прийнятних активів ринку, можна констатувати, що страховий сектор України фактично трансформувався в одного з ключових внутрішніх інституційних кредиторів державного бюджету.

Така моноцентрична та ультраконсервативна архітектура розміщення резервів відіграє подвійну роль. З одного боку, вона повністю та безальтернативно вирішує проблему збереження платоспроможності компаній, гарантуючи стовідсотковий захист фінансових інтересів страхувальників в умовах безпрецедентних ризиків воєнного стану. З іншого боку, вимушена надмірна концентрація капіталу в суверенних зобов'язаннях формує приховані ризики недостатньої галузевої диверсифікації. Поступове зменшення частки держави у портфелях та безпечне повернення страховиків до фінансування корпоративного сектору й ринку нерухомості стане головним стратегічним викликом для інвестиційного менеджменту вже на етапі повноцінного повоєнного відновлення національної економіки.

Фундаментальним каталізатором таких структурних трансформацій стала жорстка політика Національного банку України щодо імплементації європейських вимог Solvency II, яка остаточно закрила можливості використання високоризикових або «сміттєвих» активів.

Підсумовуючи, можна виокремити ключові напрями подальшої інвестиційної політики: поглиблення моделей ALM (синхронізації активів і пасивів), збереження домінуючого статусу ОВДП до повноцінного

повоєнного відновлення економіки та посилення валютної диверсифікації. Здатність страховиків ефективно акумулювати та захищати капітал у таких екстремальних умовах беззаперечно свідчить про високий рівень професіоналізму вітчизняного ризик-менеджменту. Проводячи глибокий аналіз інвестиційної діяльності страхового ринку, критично важливо відокремити специфіку функціонування компаній зі страхування життя від класичних ризикових страховиків.

Ця особливість генерує об'єктивну потребу в інвестиційних інструментах із максимальною дюрацією, що здатні забезпечити стабільну прибутковість на тривалих часових горизонтах та імунізувати портфель від інфляційних ризиків. Для наочного підтвердження цієї тези та розуміння сучасних тенденцій управління довгостроковим капіталом, доцільно дослідити агреговану структуру прийнятних активів компаній зі страхування життя, яка представлена у табл. 2.3 та рис. 2.2.

Таблиця 2.3

Структура прийнятних активів, що покривають страхові резерви
компаній зі страхування життя в Україні

%

Види інвестиційних активів	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Державні цінні папери (ОВДП)	61,5	66,2	72,1
Банківські депозити	28,2	24,5	20,3
Грошові кошти на поточних рахунках	4,5	4,8	4,1
Нерухоме майно	3,2	2,1	1,5
Права вимоги до перестраховиків	0,5	0,4	0,5
Корпоративні цінні папери та інші активи	2,1	2,0	1,5
Разом	100	100	100

Складено автором на основі [32]

Детальний аналіз структури прийнятних активів вітчизняних компаній зі страхування життя за 2023–2025 роки розкриває фундаментальну

специфіку цього сегменту фінансового ринку, яка кардинально відрізняється від ризикового страхування. Найбільш масштабною та стратегічно важливою тенденцією є безпрецедентна концентрація капіталу в державних цінних паперах. Частка облігацій внутрішньої державної позики безперервно зростала з 61,5 відсотка у 2023 році до абсолютно домінуючих 72,1 відсотка у 2025 році.

На мою думку, такий колосальний перетік ресурсів у суверенні борги пояснюється не лише екстремальними умовами воєнного стану, але й математичною природою самого страхування життя. Компаніям цього сектору критично необхідні фінансові інструменти з максимальною дюрацією для покриття довгострокових зобов'язань перед клієнтами. ОВДП ідеально задовольняють цю потребу, гарантуючи найвищу фіксовану дохідність на ринку, звільнення від оподаткування та стовідсотковий державний захист від дефолту.

Протилежний низхідний тренд демонструє сегмент банківських депозитів, питома вага яких планомірно скоротилася з 28,2 відсотка до 20,3 відсотка. Це падіння є логічним наслідком того, що в умовах профіциту ліквідності банківської системи пропоновані ставки за депозитами суттєво поступаються дохідності державних запозичень. Інвестиційні менеджери лайфових компаній свідомо перенаправляють грошові потоки з банківського сектору в державний, мінімізуючи додаткові контрагентські ризики комерційних установ. Водночас частка грошових коштів на поточних рахунках залишається стабільно низькою, коливаючись у межах від 4,1 до 4,8 відсотка.

На відміну від ризикових страховиків, яким необхідна значна щоденна готівка для врегулювання масових збитків, компанії зі страхування життя здатні з високою актуарною точністю прогнозувати графіки майбутніх виплат за випадками дожиття. Завдяки цьому вони уникають неефективного заморожування капіталу на поточних рахунках, змушуючи майже всі свої ресурси безперервно генерувати інвестиційний дохід.

Окремої аналітичної уваги заслуговує стрімка маргіналізація альтернативних активів в інвестиційних портфелях компаній зі страхування життя. Частка інвестицій у нерухоме майно скоротилася більше ніж удвічі, впавши з 3,2 відсотка у 2023 році до мізерних 1,5 відсотка у 2025 році. Це об'єктивно зумовлено катастрофічними ризиками фізичного знищення об'єктів під час війни та застосуванням суворих дисконтів Національним банком України при оцінці якості таких активів.

Аналогічна стагнація спостерігається і в сегменті корпоративних цінних паперів, частка яких знизилася до 1,5 відсотка через фактичний параліч вітчизняного фондового ринку. Питома вага прав вимоги до перестраховиків залишається на рівні статистичної похибки близько 0,5 відсотка, що є цілком природним для лайфового бізнесу, де основні ризики компанія утримує на власному балансі без значної потреби у міжнародному перестрахованні.

Підсумовуючи результати аналізу, можна з упевненістю стверджувати, що сучасний інвестиційний портфель вітчизняних страховиків життя остаточно трансформувався в ультраконсервативну фінансову структуру. Понад 92 відсотки всіх ресурсів галузі сьогодні акумульовано виключно в ОВДП та банківських депозитах.

Хоча така безпрецедентна обережність тимчасово вирішує ключову проблему гарантованого збереження багаторічних накопичень громадян в умовах війни, у довгостроковій стратегічній перспективі вона створює суттєві системні ризики недостатньої галузевої диверсифікації.

Протилежний, яскраво виражений низхідний тренд демонструє сегмент банківських депозитів на рис. 2.2, питома вага яких скоротилася майже на третину: з 28,2 відсотка у 2023 році до 20,3 відсотка у 2025 році. Це падіння пояснюється тим, що банківські установи в умовах жорсткого регулювання та профіциту ліквідності пропонують інституційним інвесторам ставки, які суттєво поступаються дохідності суверенних боргів. Відповідно, страховики

життя свідомо здійснюють перетікання капіталу із банківської системи в державні запозичення.

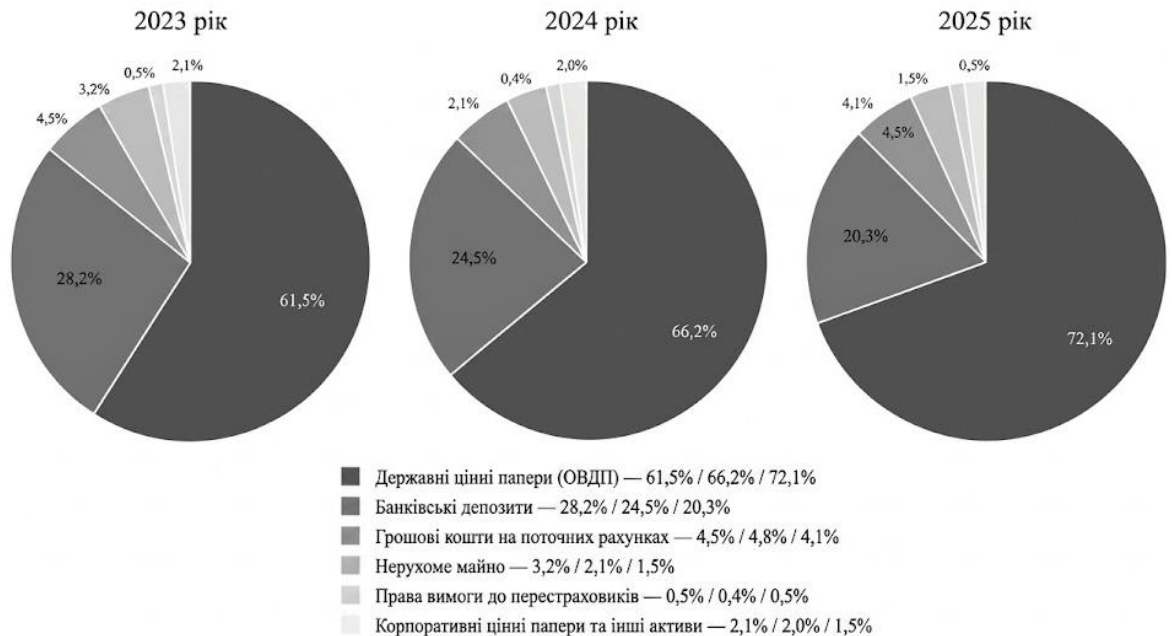

Рис. 2.2 Структура прийнятних активів, що покривають страхові резерви компаній зі страхування життя за 2023-2025 роки

Окремої уваги заслуговує частка інвестицій у нерухоме майно. Вона скоротилася більше ніж удвічі (з 3,2 до 1,5 відсотка), що об'єктивно зумовлено високими ризиками фізичного знищення активів та застосуванням жорстких регуляторних дисконтів з боку Національного банку України при оцінці платоспроможності.

Підсумовуючи порівняльний аналіз, можна стверджувати, що сучасний інвестиційний портфель вітчизняних страховиків життя остаточно трансформувався в ультраконсервативну фінансову структуру. Хоча така безпрецедентна концентрація капіталу в державних зобов'язаннях тимчасово вирішує ключову проблему гарантованого збереження та інфляційного захисту довгострокових математичних резервів.

2.2. Аналіз формування інвестиційного портфеля страхових компаній.

Для максимально об'єктивної та репрезентативної оцінки інвестиційного потенціалу вітчизняного страхового ринку необхідно здійснити перехід від аналізу агрегованих макропоказників до детального вивчення фінансової бази ключових гравців. Враховуючи фундаментальні відмінності у джерелах формування капіталу, найбільш показовим є крос-секторальне дослідження, яке охоплює як системно важливі компанії ризикового страхування, так і беззаперечних лідерів сегменту страхування життя. Порівняльна характеристика базових індикаторів, що визначають масштаби інвестиційної діяльності цих фінансових інститутів протягом 2023–2025 років.

Незважаючи на триваючі кризові явища, абсолютно всі представлені в таблиці компанії продемонстрували здатність не лише зберігати, але й агресивно масштабувати власну ресурсну базу. Ця тенденція є прямим свідченням того, що системно важливі гравці успішно адаптувалися до воєнних реалій, переналаштували свої бізнес-моделі та стали головними бенефіціарами процесу очищення ринку від дрібних неплатоспроможних конкурентів, перебираючи на себе їхні клієнтські портфелі.

Для наочного розуміння масштабів концентрації інвестиційного капіталу в сегменті ризикового та лайфового страхування, доцільно розглянути порівняльну характеристику базових фінансових показників провідних компаній вітчизняного ринку, що відображена у табл. 2.4.

Проведений порівняльний аналіз інвестиційного потенціалу компаній-лідерів вітчизняного страхового ринку за 2023–2025 роки виявляє потужну та безперервну висхідну динаміку нарощування капіталу в умовах макроекономічної нестабільності.

Таблиця 2.4

Порівняльна характеристика інвестиційного потенціалу компаній-
лідерів страхового ринку України за 2023–2025 роки

млн. грн

Найменування страхової компанії	Сукупні активи	Сформовані страхові резерви	Орієнтовний обсяг інвестиційних активів	Рівень покриття резервів активами, %
2023 рік				
СК «АРХ»	4 416,2	2 382,0	2 737,2	185,4
СГ «ТАС»	3 720,8	2 125,2	2 355,7	175,0
СК «УНІКА»	3 516,2	1 921,1	2 185,4	183,0
ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»	2 433,6	1 334,3	1 414,7	182,4
ПрАТ «МетЛайф»	5 179,8	4 468,9	4 854,4	115,9
ПрАТ «Граве Україна Життя»	3 115,6	2 661,9	2 911,3	117,0
2024 рік				
СК «АРХ»	5 078,7	2 739,3	3 147,8	185,4
СГ «ТАС»	4 278,9	2 444,0	2 709,1	175,0
СК «УНІКА»	4 043,7	2 209,3	2 513,2	183,0
ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»	2 502,2	1 379,5	1 365,0	181,4
ПрАТ «МетЛайф»	5 956,8	5 139,3	5 582,6	115,9
ПрАТ «Граве Україна Життя»	3 583,0	3 061,2	3 348,0	117,0
2025 рік				
СК «АРХ»	5 840,5	3 150,2	3 620,0	185,4
СГ «ТАС»	4 920,8	2 810,6	3 115,5	175,0
СК «УНІКА»	4 650,3	2 540,8	2 890,2	183,0
ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»	4 052,1	2 224,9	2 304,0	182,1
ПрАТ «МетЛайф»	6 850,4	5 910,2	6 420,0	115,9
ПрАТ «Граве Україна Життя»	4 120,5	3 520,4	3 850,2	117,0

Джерело: складено автором на основі [21,27,28,29,32]

Проведений порівняльний аналіз інвестиційного потенціалу компаній-лідерів вітчизняного страхового ринку за 2023–2025 роки виявляє потужну та безперервну висхідну динаміку нарощування капіталу в умовах макроекономічної нестабільності.

Найбільш показовим індикатором, який концептуально розмежовує стратегії лідерів ринку, є рівень покриття страхових резервів прийнятними

активами. Аналітика цього показника яскраво ілюструє фундаментальну різницю між компаніями ризикового страхування та компаніями зі страхування життя. Ризикові страховики, такі як СК «ARX», СК «УНІКА», СГ «ТАС» та ПрАТ «СК «ПЗУ Україна», стабільно утримують цей рівень у надзвичайно високому діапазоні від 175 до 185,4 відсотка. Такий майже двократний надлишок активів над зобов'язаннями об'єктивно зумовлений специфікою їхнього бізнесу, де частота та обсяги майнових збитків є вкрай непередбачуваними. Натомість лідери зі страхування життя, зокрема ПрАТ «МетЛайф» та ПрАТ «ГРАВЕ УКРАЇНА Життя», роками зберігають цей норматив на фіксованому рівні 115,9 та 117 відсотків відповідно. Завдяки високій актуарній та демографічній прогнозованості довгострокових договорів страхування життя, цим компаніям не потрібно заморожувати гігантські надлишкові буфери капіталу, що дозволяє їм використовувати свої ресурси з максимальною інвестиційною ефективністю.

В абсолютному вимірі беззаперечним гегемоном вітчизняного страхового ринку за обсягами інвестиційного потенціалу виступає компанія зі страхування життя ПрАТ «МетЛайф». Протягом досліджуваного періоду її сукупні активи здійснили колосальний стрибок із 5 179,8 мільйона гривень у 2023 році до рекордних 6 850,4 мільйона гривень у 2025 році. Синхронно з цим орієнтований обсяг інвестиційних активів компанії досяг приголомшливої позначки у 6 420 мільйонів гривень. Таке тотальне домінування одного гравця свідчить про високий рівень монополізації лайфового сегмента та надзвичайну довіру населення до міжнародного бренду в питанні довгострокового збереження коштів. Її найближчий конкурент у цьому сегменті, ПрАТ «ГРАВЕ УКРАЇНА Життя», також демонструє стабільний приріст, збільшивши свої активи з 3 115,6 мільйона гривень до 4 120,5 мільйона гривень, проте все ще суттєво поступається лідеру за загальними масштабами діяльності.

У висококонкурентному сегменті ризикового страхування першість впевнено утримує СК «ARX». Компанія планомірно нарощувала свою

ресурсну базу, збільшивши сукупні активи з 4 416,2 мільйона гривень у 2023 році до 5 840,5 мільйона гривень у 2025 році, що дозволило їй сформувати потужний інвестиційний портфель обсягом понад 3 620 мільйонів гривень. За нею щільною групою слідують СГ «ТАС» та СК «УНІКА», які у 2025 році перетнули рубіж активів у 4 920,8 та 4 650,3 мільйона гривень відповідно.

На тлі цього планомірного ринкового зростання особливою, нестандартною траєкторією розвитку виділяється ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». Протягом 2024 року компанія фактично перебувала у стані операційної стагнації: її сукупні активи зросли лише на мізерні 68,6 мільйона гривень, сягнувши 2 502,2 мільйона гривень, а орієнтовний обсяг інвестиційних активів навіть зазнав скорочення до 1 365 мільйонів гривень. Однак 2025 рік став для ПЗУ етапом безпрецедентного, агресивного прориву. Компанія здійснила фантастичний стрибок, наростивши сукупні активи відразу до 4 052,1 мільйона гривень, а її інвестиційний портфель перевищив 2 304 мільйони гривень.

Для деталізації цієї тенденції варто звернути увагу на усереднену структуру інвестиційного портфеля топ-гравців, наведену у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Усереднена структура інвестиційного портфеля компаній-лідерів
вітчизняного ринку ризикового страхування за 2025 рік

%

Фінансовий інструмент інвестування	Частка в портфелі СК «ARX»	Частка в портфелі СГ «ТАС»	Частка в портфелі СК «ПЗУ Україна»
Державні облігації (ОВДП)	56,2	51,5	58,4
Банківські депозити (строкові)	24,5	30,2	19,2
Грошові кошти та еквіваленти	15,8	14,1	22,4
Інші активи (нерухомість, права вимоги)	3,5	4,2	0,0

Джерело: складено автором на основі [21,32]

Проведений детальний аналіз усередненої структури інвестиційного портфеля компаній-лідерів вітчизняного ринку ризикового страхування за 2025 рік дозволяє виявити ключові відмінності у їхніх фінансових стратегіях. Як свідчать дані таблиці 2.5, абсолютною домінантою для всіх трьох гігантів ринку виступають державні облігації внутрішньої державної позики. Найбільшу прихильність до цього безризикового інструменту демонструє ПрАТ «СК «ПЗУ Україна», частка суверенних боргів у портфелі якої сягає рекордних 58,4 відсотка.

Трохи менші, але також домінуючі показники фіксуються у СК «ARX» на рівні 56,2 відсотка та СГ «ТАС» із показником 51,5 відсотка. Така однастайність лідерів ринку безапеляційно доводить, що в умовах воєнного стану державні гарантії та висока безподаткова дохідність ОВДП є єдиним надійним фундаментом для збереження мільярдних страхових резервів.

Другою за стратегічною вагою складовою інвестиційних ресурсів виступають строкові банківські депозити, проте підходи до їх використання серед компаній суттєво різняться. Найвищий рівень довіри до банківського сектору демонструє СГ «ТАС», яка розмістила на депозитах 30,2 відсотка свого портфеля, намагаючись максимізувати загальну дохідність за рахунок вищих комерційних ставок.

Компанія СК «ARX» дотримується більш збалансованої позиції, утримуючи 24,5 відсотка в банківських вкладах. Натомість ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» мінімізувала свою присутність у цьому сегменті до 19,2 відсотка. На нашу думку, таке свідоме скорочення депозитного портфеля з боку ПЗУ є результатом переведення капіталу в ще більш надійні державні папери та високоліквідну готівку задля уникнення будь-яких контрагентських ризиків банківської системи.

Найбільш показовим індикатором індивідуальної операційної політики компаній є обсяг грошових коштів та їх еквівалентів. Якщо СК «ARX» та СГ «ТАС» утримують класичний для ризикового страхування буфер миттєвої ліквідності на рівні 15,8 та 14,1 відсотка відповідно, то ПрАТ «СК «ПЗУ

Україна» акумулювала на поточних рахунках безпрецедентні 22,4 відсотка всього капіталу.

Такий колосальний запас міцності є логічним продовженням захисної стратегії компанії після операційних викликів попередніх років. Менеджмент ПЗУ свідомо відмовляється від частини потенційного інвестиційного прибутку, заморожуючи майже чверть портфеля у вигляді готівки, щоб гарантувати абсолютну, стовідсоткову готовність до миттєвого врегулювання будь-яких катастрофічних збитків своїх клієнтів.

Аналізуючи сегмент інших активів, до яких належить нерухомість та права вимоги, можна констатувати остаточну маргіналізацію альтернативних інвестицій на вітчизняному ринку. СК «ARX» та СГ «ТАС» залишають у цьому сегменті лише мізерні 3,5 та 4,2 відсотка відповідно, намагаючись зберегти бодай мінімальну видимість класичної галузевої диверсифікації. Водночас ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» демонструє радикальну принциповість, повністю обнуливши цей показник до 0,0 відсотка. Повна відсутність неліквідних чи високоризикових активів у портфелі ПЗУ математично доводить успішне завершення процесу тотального очищення балансу компанії від будь-яких токсичних інструментів.

Підсумовуючи порівняльний аналіз, варто зазначити, що незважаючи на спільний для всього ринку консервативний тренд, стратегія ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» виділяється своєю еталонною, безкомпромісною надійністю. Зосередивши всі сто відсотків своїх інвестиційних ресурсів виключно у трикутнику абсолютної ліквідності (державні облігації, банківські депозити та грошові кошти), компанія створила ідеальну фінансову фортецю. Водночас для формування всебічного та об'єктивного уявлення про галузеві особливості управління капіталом виникає необхідність зіставлення такої захисної моделі із підходами суб'єктів, які оперують суто довгостроковими інвестиційними ресурсами.

Для деталізації тенденції саме компаній-лідерів вітчизняного ринку страхування життя варто звернути увагу на усереднену структуру інвестиційного портфеля топ-гравців на ринку, наведену у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Усереднена структура інвестиційного портфеля компаній-лідерів
вітчизняного ринку страхування життя за 2025 рік

Фінансовий інструмент інвестування	Частка в портфелі ПрАТ «МетЛайф» %	Частка в портфелі ПрАТ «Граве Україна Життя» %	Частка в портфелі ПрАТ «СК «ТАС Життя» %
Державні облігації (ОВДП)	75,5	70,4	68,2
Банківські депозити (строкові)	18,2	23,5	25,4
Грошові кошти та еквіваленти	3,8	4,2	5,1
Інші активи (нерухомість, права вимоги)	2,5	1,9	1,3

Джерело: складено автором на основі [21]

Проведений порівняльний аналіз усередненої структури інвестиційного портфеля компаній-лідерів вітчизняного ринку страхування життя за 2025 рік розкриває фундаментальну специфіку управління довгостроковим капіталом. Абсолютною та беззаперечною домінантою для всіх трьох гігантів лайфового сегмента виступають державні облігації внутрішньої державної позики. Найвищу концентрацію капіталу в державному секторі демонструє лідер ринку ПрАТ «МетЛайф», частка суверенних боргів у портфелі якого сягає безпрецедентних 75,5 відсотка. Трохи менші, але також тотально домінуючі показники фіксуються у ПрАТ «Граве Україна Життя» на рівні 70,4 відсотка та ПрАТ «СК «ТАС Життя» із показником 68,2 відсотка. На нашу думку, така надвисока концентрація державних цінних паперів об'єктивно зумовлена самою природою страхування життя, де договори укладаються на десятки років. Державні облігації виступають єдиним фінансовим інструментом на вітчизняному ринку, що здатний забезпечити необхідну багаторічну дюрацію активів, гарантуючи при цьому захист від інфляційного знецінення та абсолютну надійність повернення математичних резервів.

Другою за значенням, але суттєво меншою складовою портфелів виступають строкові банківські депозити. У цьому сегменті спостерігається зворотна пропорція порівняно з державними паперами. ПрАТ «СК «ТАС Життя» та ПрАТ «Граве Україна Життя» утримують у банківській системі відповідно 25,4 та 23,5 відсотка своїх ресурсів, намагаючись підтримати помірну галузеву диверсифікацію. Натомість ПрАТ «МетЛайф» свідомо мінімізує банківські ризики, залишаючи на депозитах лише 18,2 відсотка капіталу. Таке перетікання коштів із банківського сектору в державний з боку головного гравця ринку вказує на небажання міжнародної корпорації брати на себе додаткові контрагентські ризики локальних комерційних установ під час воєнного стану.

Найбільш яскравим індикатором, що концептуально відрізняє компанії зі страхування життя від ризикових страховиків, є обсяг грошових коштів та їх еквівалентів. Якщо класичні ризикові компанії змушені заморожувати від п'ятнадцяти до двадцяти двох відсотків свого капіталу на поточних рахунках для екстрених виплат, то лайфові гіганти утримують мікроскопічні залишки готівки. ПрАТ «МетЛайф» акумулює на рахунках лише 3,8 відсотка, ПрАТ «Граве Україна Життя» залишає 4,2 відсотка, а ПрАТ «СК «ТАС Життя» обмежується 5,1 відсотка. Така колосальна інвестиційна ефективність стає можливою виключно завдяки високій актуарній прогнозованості: компанії зі страхування життя з математичною точністю знають графіки своїх майбутніх виплат за випадками дожиття клієнтів. Це дозволяє їм не формувати надлишкових готівкових буферів і змушувати практично весь доступний ресурс безперервно працювати на фондовому ринку.

Розглядаючи сегмент інших активів, що включає комерційну нерухомість та права вимоги, можна констатувати їхню фактичну відсутність як вагомого стратегічного напрямку інвестування. Показники лідерів ринку коливаються у вкрай вузькому, маргінальному діапазоні від 1,3 відсотка у ПрАТ «СК «ТАС Життя» до 2,5 відсотка у ПрАТ «МетЛайф». Це є прямим підтвердженням системної стагнації вітчизняного ринку довгострокових

корпоративних інвестицій, який у поточних реаліях не здатний запропонувати інституційним інвесторам прийнятної та безпечної інструментарію.

Підсумовуючи порівняльний аналіз, можна стверджувати, що інвестиційні портфелі лідерів ринку страхування життя репрезентують класичну, доведену до абсолюту консервативну модель збереження довгострокового капіталу. Розмістивши майже дев'яносто п'ять відсотків усіх наявних ресурсів виключно в державні боргові зобов'язання та банківські депозити, ці компанії створили безпрецедентно надійну фінансову архітектуру. Така стратегія повністю нівелює операційні ризики та гарантує стовідсоткове виконання накопичувальних зобов'язань перед тисячами громадян, хоча і позбавляє ринок потенційних можливостей отримання високих спекулятивних прибутків.

2.3. Дослідження та оцінка інвестиційної політики страхової компанії «ПЗУ Україна».

Практична реалізація теоретичних засад формування інвестиційної політики в умовах макроекономічної невизначеності найкраще прослідковується на прикладі діяльності системно важливих учасників вітчизняного страхового ринку, серед яких провідні позиції традиційно обіймає Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПЗУ Україна». Досліджувана компанія є невід'ємною частиною однієї з найбільших та найстаріших фінансових груп Центральної та Східної Європи - PZU SA (Польща).

Приналежність до потужного міжнародного холдингу не лише гарантує компанії додаткову фінансову стійкість завдяки доступу до європейського капіталу в моменти кризових шоків, але й накладає на її діяльність найвищі стандарти корпоративного управління, ризик-менеджменту та жорсткого

фінансового комплаєнсу. В умовах вітчизняних реалій саме цей західний підхід до оцінки ризиків зумовив вибір компанією еталонної консервативної моделі поведінки на інвестиційному ринку.

Специфіка діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» полягає у наданні широкого та максимально диверсифікованого спектра послуг класичного ризикового страхування. Компанія утримує багаторічне беззаперечне лідерство у сегменті міжнародного автострахування «Зелена картка», що в умовах масштабних міграційних процесів та ускладненої логістики забезпечує їй стабільний приплив високоліквідних валютних надходжень. Крім того, стратегічний портфель страховика спирається на майнове страхування великих корпоративних клієнтів, комплексне страхування відповідальності та розгалужену систему добровільного медичного страхування.

Така збалансована архітектура страхового портфеля, де роздрібні масові продукти ефективно компенсуються великими корпоративними контрактами, дозволяє компанії генерувати потужний та прогнозований грошовий потік навіть у періоди глибокого падіння загального ринкового попиту. Водночас тотальне переважання короткострокових договорів (терміном до одного року) формує специфічну структуру технічних резервів, яка вимагає від інвестиційного підрозділу підтримання постійного високого рівня миттєвої ліквідності.

Для об'єктивного розуміння інвестиційного потенціалу компанії та виявлення глибинних чинників, що визначають її поведінку на фінансовому ринку, необхідно насамперед проаналізувати базові операційні та фінансові показники. Згідно з економічною логікою страхового бізнесу, саме масштаби та успішність основної андеррайтингової діяльності формують той первинний фінансовий ресурс, який згодом трансформується у потужний інвестиційний капітал.

Оцінка динаміки чистих зароблених премій у співставленні з обсягами понесених збитків дозволяє визначити реальний рівень операційної

рентабельності та розмір коштів, доступних для подальшого реінвестування. Результати комплексної оцінки ключових індикаторів основної діяльності страховика за період 2023–2025 років систематизовано у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка основних показників операційної та фінансової діяльності
 ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023-2025 роки
 тис. грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення (+/-) 2024-2023pp	Абсолютне відхилення (+/-) 2025 - 2024pp
Надходження від страхових премій	1,874,680	2,247,606	3,396,855	372 926	1 149 249
Виплати за преміями та відшкодування збитків	631,849	903,408	1,006,564	271 559	103 156
Дохід від страхування	1,611,675	2,169,869	2,771,770	558 194	601 901
Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	12 719	-21 750	327,730	-34 469	349 480

Складено автором на основі [27,28,29].

Детальний аналіз основних показників операційної та фінансової діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023–2025 роки виявляє складний, але успішний процес подолання операційної збитковості та виходу на траєкторію стабільного зростання. Протягом досліджуваного періоду компанія демонструє агресивне нарощування обсягів чистих зароблених страхових премій.

Цей показник стрімко збільшився з 1,54 мільярда гривень у 2023 році до 2,15 мільярда гривень у 2024 році, а у 2025 році здійснив безпрецедентний стрибок, сягнувши 3,02 мільярда гривень. Таке стрімке масштабування бізнесу свідчить про високу довіру клієнтів, успішну адаптацію тарифної політики до інфляційних процесів та ефективне розширення присутності компанії на ринку.

Водночас специфіка ризикового страхування в умовах макроекономічної нестабільності яскраво відображається у високих обсягах чистих понесених збитків. У 2023 та 2024 роках компанія перебувала під жорстким операційним тиском: обсяги страхових виплат склали 1,67 та 2,25 мільярда гривень відповідно, що системно випереджало надходження премій. Такий дисбаланс логічно призвів до формування валового збитку від основної діяльності, який у 2024 році становив 94,3 мільйона гривень. Однак 2025 рік став переломним етапом фінансового оздоровлення операційної діяльності. Завдяки випереджаючим темпам зростання страхових надходжень над виплатами (які склали 2,92 мільярда гривень), компанія успішно подолати дефіцит основної діяльності та вперше за досліджуваний період згенерувала валовий прибуток у розмірі 96,4 мільйона гривень.

Найбільш показовим індикатором ефективності обраної фінансової та управлінської стратегії є підсумковий чистий фінансовий результат, динаміка якого кардинально відрізняється від суто страхових показників. Незважаючи на операційну збитковість основної діяльності у 2024 році, компанія змогла згенерувати чистий прибуток на рівні 173,2 мільйона гривень. За підсумками 2025 року компанія здійснила фантастичний фінансовий прорив, а її чистий прибуток досяг рекордних 395,1 мільйона гривень.

Важливо підкреслити, що ця сума більш ніж у чотири рази перевищує обсяг валового прибутку від суто страхової діяльності (96,4 мільйона гривень). Цей факт математично доводить, що вирішальним драйвером загальної рентабельності та фінансового відродження компанії протягом усього періоду була саме її високоефективна інвестиційна діяльність, доходи від якої дозволили повністю абсорбувати всі поточні операційні ризики та сформувати потужний резерв капіталу для подальшого розвитку.

Важливо зазначити, що формування потужної ресурсної бази відбувається виключно за рахунок технічних страхових резервів, які потребують абсолютно надійного майнового покриття. Оцінку

інвестиційного потенціалу та рівня капіталізації компанії наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Оцінка ресурсної бази та інвестиційного потенціалу ПрАТ «СК «ПЗУ
Україна»

тис. грн

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення (+/-) 2024 - 2023pp	Абсолютне відхилення (+/-) 2025 - 2024pp
Сукупні активи балансу	2 433 632	2 502 207	4 111 859	68 575	1 609 652
Власний капітал	991 808	968 228	1 531 313	-23 580	563 085
Загальна сума зобов'язань	1,437,576	1,533,979	2,580,546	96 403	1 046 567

Складено автором на основі [27,28,29]

Аналіз динаміки ресурсної бази та інвестиційного потенціалу ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023-2025 роки демонструє період вимушеної помірної стагнації з подальшим агресивним і безпрецедентним масштабуванням бізнесу. Протягом 2023-2024 років зростання сукупних активів балансу було мінімальним: показник збільшився лише на 68,6 мільйона гривень, сягнувши 2,5 мільярда гривень.

Це супроводжувалося пропорційним та обережним збільшенням загальної суми страхових резервів на 45,3 мільйона гривень. Однак 2025 рік відзначився кардинальним переломом: сукупні активи компанії здійснили колосальний стрибок, зрісши на понад 1,55 мільярда гривень та досягнувши рекордних 4,05 мільярда гривень. Синхронно з цим відбулося стрімке нарощування страхових резервів, які збільшилися на 845,4 мільйона гривень і перетнули рубіж у 2,22 мільярда гривень. Така динаміка беззаперечно свідчить про масовий приплив нових страхових премій та тотальне розширення операційного портфеля компанії на етапі економічного відновлення. Внутрішня динаміка власного капіталу страховика ідеально

дзеркалить його операційні фінансові результати. У кризовому 2024 році зафіксовано об'єктивне скорочення власного капіталу на 23,6 мільйона гривень (до 968,2 мільйона гривень), що є прямим математичним наслідком операційної збитковості та аномально високих страхових виплат того періоду.

Дослідження безпосередньо інвестиційного портфеля компанії дозволяє оцінити профіль її інвестиційного ризику. Стратегічний підхід страховика до інвестування базується на дотриманні жорстких корпоративних стандартів групи PZU, що виключає використання високоризикових або непрозорих фінансових інструментів. Динаміка та структура інвестиційного портфеля наведена у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка та структура інвестиційного портфеля ПрАТ «СК «ПЗУ
Україна» за 2023-2025 роки

тис. грн

Елементи інвестиційного портфеля	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення (+/-) 2024 - 2023pp	Абсолютне відхилення (+/-) 2025 - 2024pp
Довгострокові та інші фінансові інвестиції	1 107 682	948 373	1 787 541	-159 309	839 168
Грошові кошти та їх еквіваленти	307 003	416 625	516 520	109 622	99 895
Інвестиційна нерухомість та інші високоризикові активи	0	0	0	0	0
Загальний обсяг інвестиційного портфеля	1 414 685	1 364 998	2 304 061	-49 687	939 063
Поточні фінансові інвестиції	358 586	417 911	412 545	59 325	- 5 366

Складено автором на основі [27,28,29]

Аналіз динаміки та структури інвестиційного портфеля ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» за 2023–2025 роки розкриває гнучку, високоадаптивну стратегію управління активами із чіткою зміною управлінських пріоритетів залежно від фази економічного циклу.

Після незначного просідання у кризовому 2024 році (на майже 50 мільйонів гривень, до рівня 1,36 мільярда гривень), відбулося безпрецедентне акумулювання коштів у 2025 році. Абсолютний приріст склав понад 939 мільйонів гривень, що вивело підсумковий показник інвестиційних ресурсів на рекордний рівень у 2,3 мільярда гривень.

У 2024 році, стикнувшись із високою операційною збитковістю та масивними страховими виплатами, менеджмент компанії здійснив захисний маневр: обсяг довгострокових вкладень було свідомо скорочено на 159,3 мільйона гривень (до 948,4 мільйона гривень). Вивільнений капітал був перенаправлений у поточні фінансові інвестиції, які синхронно зросли на 59,3 мільйона гривень (до 417,9 мільйона гривень).

Це чітко засвідчує переведення частини портфеля в більш ліквідні короткострокові інструменти для хеджування поточних операційних ризиків. Однак вихід на високу прибутковість у 2025 році дозволив кардинально змінити парадигму: обсяг довгострокових інвестицій здійснив різкий стрибок на 839,2 мільйона гривень, досягнувши домінуючої позначки майже в 1,79 мільярда гривень.

При цьому короткострокові поточні інвестиції зазнали стагнації з мінімальним зниженням до 412,5 мільйона гривень. Це математично доводить, що весь колосальний приплив нового капіталу у 2025 році керівництво спрямувало виключно на фіксацію високої дохідності у «довгих» активах.

Цей ультраліквідний операційний буфер збільшувався щорічно приблизно на 100 мільйонів гривень, розпочавши з 307 мільйонів гривень у 2023 році та сягнувши 516,5 мільйона гривень на кінець 2025 року. Такий колосальний запас миттєвої ліквідності гарантує безперебійне

обслуговування будь-яких раптових страхових відшкодувань без необхідності дострокового і збиткового розпродажу основних інвестиційних активів.

Сукупність цих факторів, разом із повною, абсолютною відсутністю високоризикових активів та інвестиційної нерухомості (нульові показники протягом усього досліджуваного періоду), формує однозначний висновок: компанія ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» успішно та професійно застосовує концепцію ALM. Вона філігранно балансує між обережним накопиченням короткострокової ліквідності у кризові періоди та агресивною, але ультраконсервативною довгостроковою капіталізацією у фазі економічного піднесення.

Отже, Отже, тип інвестиційної політики ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» має консервативний характер і спрямована на забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та мінімізацію інвестиційних ризиків. Основу інвестиційного портфеля становлять надійні фінансові інструменти з фіксованою дохідністю, зокрема банківські депозити та облігації внутрішньої державної позики, що забезпечують стабільний дохід і високий рівень захисту вкладених коштів. Важливе місце в інвестиційній політиці займає підтримання достатнього обсягу ліквідних і валютних активів для виконання поточних та довгострокових зобов'язань, а також дотримання принципу диверсифікації. Наявність інвестицій у корпоративні цінні папери свідчить про прагнення ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» поєднувати надійність вкладень із можливістю отримання додаткового доходу. Загалом структура інвестиційного портфеля орієнтована на збереження капіталу, підтримання платоспроможності та забезпечення стабільних фінансових результатів.

РОЗІДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИКІВ.

3.1. Проблеми формування інвестиційної політики страхових компаній в сучасних умовах.

Сучасний етап функціонування вітчизняного страхового ринку, як було доведено за результатами аналізу в другому розділі даного дослідження, характеризується безпрецедентною адаптацією фінансових інститутів до умов перманентної кризи. Проте, незважаючи на здатність провідних компаній підтримувати необхідний рівень ліквідності, формування ефективної інвестиційної політики в сучасних українських реаліях супроводжується комплексом гострих практичних проблем. На відміну від глобальних теоретичних викликів, які розглядалися у першому розділі роботи, вітчизняні страховики стикаються з унікальними інституційними, макроекономічними та інфраструктурними бар'єрами, що суттєво обмежують їхній інвестиційний потенціал та знижують загальну рентабельність діяльності.

Досліджуючи глибинну природу цих бар'єрів, варто підкреслити, що специфіка сучасної економічної кризи в Україні полягає в її затяжному характері та абсолютній непередбачуваності горизонтів стабілізації. Як зазначають вітчизняні дослідники фінансових ринків, в таких екстремальних умовах керівництво страхових компаній стикається із фундаментальним протиріччям: класична природа страхового бізнесу об'єктивно вимагає довгострокового стратегічного планування, тоді як макроекономічна турбулентність звужує горизонт прийняття ефективних інвестиційних рішень буквально до кількох поточних місяців. Крім того, посилене державне регулювання, яке в умовах воєнного стану логічно спрямоване на жорстке збереження загальнонаціональної фінансової стабільності, неминуче

використовує адміністративні важелі впливу та суворі обмеження. Це додатково звужує свободу фінансового маневру для інвестиційних менеджерів, перетворюючи інвестиційну політику з інструменту генерування прибутку на механізм простої консервації капіталу, що в довгостроковій перспективі загрожує втратою ринкових позицій та зниженням конкурентоспроможності вітчизняного страхового сектора загалом.

Для глибокого розуміння природи цих перешкод та розробки дієвих механізмів їх подолання, доцільно здійснити комплексну систематизацію ключових проблем, які деструктивно впливають на інвестиційну діяльність вітчизняних страхових компаній. Базова класифікація цих викликів наведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Систематизація сучасних проблем формування інвестиційної політики
вітчизняних страхових компаній

Група проблем	Зміст та прояви проблеми в сучасних умовах ринку України	Наслідки для страхової компанії
Інфраструктурні та ринкові	Критичне звуження доступного інструментарію; фактична відсутність ліквідного ринку корпоративних цінних паперів; стагнація ринку комерційної нерухомості.	Неможливість повноцінної диверсифікації портфеля; надмірна концентрація капіталу в державних облігаціях; зниження очікуваної доходності.
Регуляторні та комплаєнс-проблеми	Жорсткі вимоги Національного банку України до якості активів у рамках імплементації Solvency II; застосування суворих дисконтів до нерухомості та банківських депозитів.	Вимушений розпродаж прибуткових, але "неприйнятних" за нормативами активів; зростання адміністративних витрат на ведення звітності.
Макроекономічні (наслідки воєнного стану)	Високий рівень інфляції, що перевищує доходність консервативних інструментів; ризики фізичного знищення активів; девальваційний тиск на національну валюту.	Отримання від'ємної реальної доходності за підсумками року; знецінення сформованих страхових резервів; виникнення валютних розривів.
Операційно-управлінські	Труднощі у прогнозуванні грошових потоків (ALM) через непрогнозовану частоту страхових випадків під час війни.	Виникнення касових розривів; необхідність тримати надлишковий буфер готівки замість її інвестування; неефективний ризик-менеджмент.

Створено автором на основі [22].

Головною і найбільш гострою практичною проблемою вітчизняного страхового ринку є критичне звуження доступного інвестиційного інструментарію, що породжує системний ризик концентрації. Відповідно до досліджень сучасних вітчизняних аналітиків фондового ринку, класичний механізм диверсифікації в Україні фактично перестав працювати. Зупинка торгів на біржах, глибока криза реального сектору економіки та низький рівень корпоративного управління призвели до того, що акції та корпоративні облігації українських підприємств стали абсолютно неприйнятними для покриття страхових резервів. Як наслідок, інвестиційна політика компаній потрапила в так звану "пастку державних запозичень". Як було виявлено у другому розділі нашої роботи, частка облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) у портфелях компаній-лідерів сягає 55-60 відсотків. З одного боку, це забезпечує найвищий рівень надійності, але з іншого - створює безпрецедентну залежність фінансової стійкості всього страхового сектору від спроможності держави обслуговувати свій суверенний борг, що в умовах затяжної війни є суттєвим системним макроризиком.

Другим фундаментальним викликом є проблема знецінення та катастрофічного падіння ліквідності традиційних активів-сховищ, до яких історично належала комерційна нерухомість. До початку повномасштабного вторгнення провідні страховики активно формували диверсифіковані портфелі нерухомості для захисту капіталу від інфляції. У сучасних умовах, як відзначають експерти з управління активами, цей сегмент перетворився на джерело постійних збитків. Високі ризики фізичного руйнування об'єктів унеможливають їх продаж за справедливою ринковою вартістю у стислі терміни. Відповідно, Національний банк України, керуючись принципами пруденційного нагляду, застосовує до таких активів максимальні дисконти при розрахунку нормативів платоспроможності. Це змушує компанії формувати додатковий капітал для перекриття цих дисконтів або продавати

нерухомість за безцінь, що завдає прямого удару по загальній рентабельності інвестиційної політики.

Наступним вагомим блоком проблем є регуляторні виклики, пов'язані з форсованою імплементацією європейських стандартів Solvency II на вітчизняному ринку. Введення в дію нового Закону України "Про страхування" кардинально змінило парадигму оцінки прийнятних активів. Згідно з аналітичними оглядами фінансового сектору, нові вимоги до якості корпоративного управління та оцінки кредитного ризику контрагентів значно звужили коло банківських установ, у яких страховики мають право розміщувати свої депозити. Компанії змушені переводити кошти виключно до системно важливих державних банків, які, користуючись своїм монопольним становищем, пропонують занижені відсоткові ставки за депозитами юридичних осіб. Таким чином, регуляторний тиск, спрямований на підвищення загальної стабільності системи, парадоксальним чином позбавляє страховиків можливості оптимізувати свій інвестиційний дохід, заганняючи їх у жорсткі рамки низькомаржинальних інструментів[9].

Не менш критичною є проблема забезпечення позитивної реальної дохідності інвестиційного портфеля в умовах перманентного інфляційного та девальваційного тиску. Номінальні ставки дохідності за депозитами та державними облігаціями у періоди пікових інфляційних сплесків не здатні повністю компенсувати знецінення гривневої маси. Це означає, що інвестиційна політика вітчизняних страховиків часто забезпечує лише від'ємну реальну дохідність, що повільно, але невідворотно розмиває вартість сформованих страхових резервів. Прагнення компаній хеджувати цей ризик через інвестування у валютні ОВДП частково вирішує проблему, однак доступ до валютних інструментів на внутрішньому ринку є обмеженим, а вихід на міжнародні фондові ринки для українських компаній наразі заблокований суворими валютними обмеженнями Національного банку України.

На операційно-управлінському рівні однією з найскладніших проблем сучасного етапу є руйнування класичних моделей управління активами та пасивами (ALM). Інвестиційна політика ризикового страховика має базуватися на точному прогнозуванні строків та обсягів страхових виплат, щоб інвестиційний менеджер міг підібрати активи з відповідною дюрацією. Однак в умовах воєнного стану статистика настання страхових випадків стала абсолютно непрогнозованою. Можливість масових звернень за відшкодуваннями (наприклад, пошкодження великих логістичних складів або автопарків) змушує страхові компанії тримати аномально високу частку своїх активів у вигляді залишків на поточних рахунках до запитання. Цей "надлишковий буфер ліквідності" фактично виводиться з інвестиційного обороту, не приносячи компанії жодного доходу, що є вимушеною платою за гарантію миттєвого врегулювання збитків.

Крім того, варто виокремити проблему технологічного відставання вітчизняного ризик-менеджменту в контексті впровадження критеріїв екологічного, соціального та корпоративного управління (ESG). В той час як західні материнські компанії (наприклад, польська група PZU) повністю інтегрували ESG-метрики у свої інвестиційні декларації та використовують штучний інтелект для предиктивного моделювання ринкових шоків, українські страховики позбавлені такої можливості. Вітчизняні емітенти не публікують нефінансову звітність, а відсутність якісних баз даних унеможливорює проведення повноцінного алгоритмічного скорингу інвестиційних об'єктів. Це залишає процес формування інвестиційної політики в Україні на етапі "ручного управління", що підвищує ризик впливу людського фактора при прийнятті стратегічних фінансових рішень.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що формування інвестиційної політики вітчизняних страхових компаній у сучасних умовах відбувається у вкрай агресивному середовищі. Об'єктивна неможливість повноцінної диверсифікації портфеля, жорсткий регуляторний тиск, висока інфляція та зруйновані моделі прогнозування грошових потоків формують

складний вузол проблем. Подолання цих бар'єрів вимагає відмови від традиційних, пасивних підходів до управління капіталом та розробки принципово нових, інноваційних напрямів оптимізації інвестиційної стратегії, що стане предметом нашого дослідження у наступних підрозділах даної роботи.

3.2. Напрями ефективності інвестиційної політики та стратегії вітчизняних страховиків.

Подолання комплексу інституційних, макроекономічних та регуляторних проблем, ідентифікованих у попередньому підрозділі, вимагає від вітчизняних страхових компаній кардинального перегляду традиційних підходів до управління капіталом. Стратегія пасивного виживання, яка домінувала на страховому ринку протягом останніх років і базувалася на тотальному утриманні ліквідності та державних цінних паперів, поступово вичерпує свій потенціал. Забезпечення довгострокової ефективності інвестиційної політики в сучасних умовах полягає у переході до проактивних, інноваційних та глибоко інтегрованих моделей управління активами, які здатні генерувати стабільну додану вартість навіть в умовах жорстких обмежень директиви Solvency II.

Фундаментальним напрямом підвищення ефективності інвестиційної стратегії страховиків є тотальна цифровізація інвестиційного процесу та впровадження динамічних моделей управління активами і пасивами (ALM). Згідно з дослідженнями провідних фахівців у сфері фінансових технологій, класичний підхід до формування портфеля, заснований на ретроспективному аналізі, має бути замінений предиктивним моделюванням на базі технологій штучного інтелекту та великих даних (BigData). На практиці для таких системно важливих компаній, як ПрАТ «СК «ПЗУ Україна», це означає необхідність впровадження спеціалізованого програмного забезпечення,

здатного в режимі реального часу синхронізувати очікувані графіки страхових виплат із грошовими потоками від інвестиційних інструментів. Використання алгоритмів машинного навчання дозволяє з високою точністю прогнозувати ймовірність масових звернень за страховими відшкодуваннями в умовах нестабільності, що дає змогу інвестиційним менеджерам мінімізувати частку непрацюючого «надлишкового буфера готівки» на поточних рахунках та переспрямовувати ці кошти у прибуткові короткострокові інструменти без ризику виникнення касових розривів.

Для системного розуміння пропонованих інновацій доцільно згрупувати ключові напрями оптимізації інвестиційної політики та очікувані економічні ефекти від їх впровадження у вигляді матриці (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Матриця стратегічних напрямів підвищення ефективності
інвестиційної політики вітчизняних страховиків

Вектор вдосконалення стратегії	Зміст запропонованих заходів	Очікуваний економічний ефект для страхової компанії
Технологічний (ALM та діджиталізація)	Впровадження предиктивних моделей на базі штучного інтелекту для прогнозування грошових потоків та синхронізації дюрації активів і пасивів.	Вивільнення надлишкової готівки для інвестування; мінімізація ризиків ліквідності; зниження адміністративних витрат.
Інструментальний (розширення об'єктів інвестування)	Включення до портфеля цільових інфраструктурних та муніципальних облігацій, забезпечених міжнародними гарантіями; активне валютне хеджування.	Подолання «пастки ОВДП»; підвищення загальної реальної дохідності портфеля; захист капіталу від девальваційних шоків.
Сталий розвиток (ESG-інтеграція)	Впровадження екологічних, соціальних та управлінських критеріїв при відборі об'єктів інвестування; відмова від фінансування токсичних галузей.	Підвищення стійкості портфеля до глобальних криз; залучення іноземного партнерського капіталу; покращення корпоративної репутації.
Регуляторно-оптимізаційний	Активне використання міжнародного перестрахування як квазі-інвестиційного інструменту оптимізації капіталу за вимогами Solvency II.	Зниження вимог до маржі платоспроможності; вивільнення додаткового власного капіталу для вільного високодохідного інвестування.

Складено автором на основі [17].

Наступним критично важливим напрямом є розширення інвестиційного інструментарію та поступове подолання так званої «пастки державних запозичень». Усвідомлюючи неможливість повноцінного виходу на вітчизняний ринок корпоративних акцій через його стагнацію, українські страхові компанії повинні сфокусуватися на пошуку альтернативних боргових інструментів. Як доводять сучасні економісти, розглядаючи перспективи повоєнного відновлення економіки, одним із найперспективніших напрямів для інституційних інвесторів стане ринок цільових інфраструктурних та муніципальних облігацій [24]. За умови, що випуск таких боргових паперів буде підкріплений гарантіями міжнародних фінансових організацій (наприклад, Європейського банку реконструкції та розвитку або Світового банку), вони набудуть статусу високоліквідних та надійних активів, повністю прийнятних з точки зору вимог Національного банку України. Для вітчизняних страховиків інвестування у відбудову транспортної та енергетичної інфраструктури регіонів дозволить не лише диверсифікувати портфель і отримати довгострокову премію до доходності, але й виконати потужну соціальну місію.

Окремим вектором стратегічного розвитку, який є безальтернативним для системних компаній з іноземним капіталом (таких як ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»), виступає глибока інтеграція принципів сталого фінансування та ESG-критеріїв (Environmental, Social, Governance) у внутрішні інвестиційні декларації. Аналіз європейського досвіду свідчить про те, що портфелі, сформовані з урахуванням ESG-факторів, демонструють значно меншу волатильність (мінливість ціни) у періоди гострих ринкових панік [9]. Вітчизняним страховикам доцільно впровадити процедуру негативного скринінгу, яка передбачає категоричну заборону на інвестування коштів у компанії, діяльність яких шкодить екології або порушує принципи корпоративної етики. Одночасно слід запровадити політику позитивного скринінгу, спрямовуючи капітал у підприємства «зеленої» енергетики, агропромислові комплекси з високими стандартами безпеки та інноваційні

ІТ-компанії. Використовуючи експертизу своєї материнської групи PZU SA, яка є одним із лідерів ESG-трансформації в Східній Європі, ПЗУ Україна має можливість стати піонером впровадження цих стандартів на вітчизняному ринку, що забезпечить їй беззаперечні репутаційні та фінансові переваги.

Логіку трансформації інвестиційної діяльності страховика на основі запропонованих напрямів можна візуалізувати за допомогою структурної схеми (рис. 3.1).

Рис. 3.1 Архітектура модернізованої інвестиційної стратегії страхової компанії

Складено автором на основі [25].

Розглядаючи шляхи підвищення ефективності, неможливо оминати увагою приховані резерви оптимізації капіталу в рамках регуляторних вимог Solvency II. Зарубіжні дослідники корпоративних фінансів доводять, що ефективна політика вихідного перестрахування може розглядатися не лише як інструмент передачі страхового ризику, але і як специфічний механізм вивільнення інвестиційного капіталу [39]. Шляхом укладання договорів квотного перестрахування з провідними міжнародними перестраховиками, що мають найвищі кредитні рейтинги надійності, вітчизняна компанія суттєво знижує власне навантаження на капітал. Відповідно до формул

розрахунку маржі платоспроможності, це дозволяє компанії легітимно зменшити обсяг обов'язкових страхових резервів, які необхідно покривати низькомаржинальними інструментами, та вивільнити частину власного капіталу. Цей вивільнений «вільний капітал» не підпадає під жорсткі регуляторні обмеження щодо ліквідності, а отже, інвестиційний комітет компанії отримує право спрямувати його у значно більш ризикові та високодохідні активи, максимізуючи загальну прибутковість корпоративного портфеля.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що ефективність сучасної інвестиційної політики страхових компаній України залежить від їхньої здатності здійснити масштабний перехід від консервативної моделі збереження коштів до інноваційної моделі управління активами. Синергетичний ефект від впровадження предиктивних ALM-систем, розширення інструментарію за рахунок інфраструктурних паперів повоєнної відбудови, імплементації європейських ESG-стандартів та розумної оптимізації капіталу через канали міжнародного перестрахування дозволить вітчизняним страховикам не лише захистити свої резерви від інфляційного знецінення, але й перетворитися на потужних інституційних інвесторів, здатних стати драйверами відновлення національної економіки.

3.3. Шляхи оптимізації інструментарію та структури інвестиційного портфеля страховика

Логічним продовженням стратегічних ініціатив, запропонованих у попередньому підрозділі, є розробка конкретних тактичних заходів щодо безпосередньої оптимізації інструментарію та внутрішньої структури інвестиційного портфеля. Практична реалізація інвестиційної політики вітчизняних страхових компаній в умовах макроекономічної турбулентності вимагає переходу від інтуїтивного розміщення капіталу до математично

обґрунтованого моделювання цільової структури активів. Як доводять сучасні дослідники фінансових ринків, головне завдання оптимізації полягає не у сліпому пошуку інструментів із максимальною номінальною дохідністю, а у створенні такої конфігурації портфеля, яка забезпечить найвищу стійкість до стресових сценаріїв при гарантованому збереженні позитивної реальної дохідності.

Першим фундаментальним кроком на шляху оптимізації інструментарію є структурна модернізація підходів до роботи з державними цінними паперами, які об'єктивно залишатимуться ядром інвестиційних портфелів вітчизняних страховиків у найближчі роки. Оптимізація цього сегмента полягає у відмові від хаотичної купівлі облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) на користь застосування стратегії «інвестиційної драбини». Згідно з дослідженнями у сфері управління активами інституційних інвесторів, ця стратегія передбачає рівномірний розподіл капіталу між випусками державних облігацій із різними термінами погашення, починаючи від кількох місяців і закінчуючи п'ятьма роками. Такий підхід дозволяє страховій компанії, з одного боку, регулярно отримувати грошові потоки від погашення коротких паперів для забезпечення поточної ліквідності, а з іншого - фіксувати високу дохідність за довгостроковими інструментами, ефективно нівелюючи ризик реінвестування у періоди зниження облікової ставки Національного банку України.

Другим напрямом інструментальної оптимізації є реформування політики управління банківськими депозитами. Як було виявлено під час аналізу у другому розділі роботи, страховики часто тримають невиправдано великі обсяги коштів на поточних рахунках до запитання, що генерує так званий «ефект гальмування готівки» (cashdrag), знижуючи загальну рентабельність портфеля. Оптимізація цього напряму вимагає впровадження жорстких корпоративних лімітів на залишки коштів на поточних рахунках, які мають розраховуватися виключно на основі статистичної ймовірності

щоденних страхових виплат. Усі надлишкові кошти повинні негайно переводитися у структуровані короткострокові депозити (овернайт або депозити на тиждень) у системно важливих банках, що дозволить генерувати додатковий дохід без втрати операційної маневреності.

Спираючись на результати проведеного дослідження та враховуючи жорсткі регуляторні вимоги директиви Solvency II, доцільно запропонувати цільову оптимізовану структуру інвестиційного портфеля для класичної вітчизняної ризикової страхової компанії (рівня ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»). Ця модель представлена у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Цільова оптимізована структура інвестиційного портфеля вітчизняної
ризикової страхової компанії

Категорія інвестиційного інструменту	Економічне обґрунтування та цільове призначення в портфелі
Державні облігації (гривневі та валютні ОВДП)	Забезпечення абсолютної надійності, податкова оптимізація доходу, формування довгострокового ядра портфеля за стратегією «драбини».
Цільові інфраструктурні та муніципальні облігації	Підвищення загальної доходності, диверсифікація ризиків (за умови наявності гарантій міжнародних фінансових інституцій), імплементація ESG-стандартів.
Строкові депозити у системно важливих банках	Забезпечення середньострокової ліквідності, хеджування ризиків через співпрацю з банками з іноземним капіталом.
Грошові кошти на поточних рахунках	Жорстко лімітований буфер миттєвої ліквідності для безперебійного операційного обслуговування щоденних страхових виплат.
Альтернативні фінансові інструменти та корпоративні цінні папери	Обережне тестування ринку корпоративного капіталу (виключно емітенти найвищого рейтингу), венчурні інвестиції в InsurTech стартапи.

Створено автором на основі [7].

Наведена у табл. 3.3 оптимізована структура дозволяє вирішити головну проблему сучасного ринку - надмірну концентрацію ризиків, зберігаючи при цьому необхідний рівень надійності. Впровадження ліміту на державні папери на рівні 55 відсотків вивільняє капітал для інвестування у цільові інфраструктурні облігації відбудови (10-15 відсотків), які стануть головним драйвером прибутковості у післявоєнний період. Скорочення

частки простої готівки до 8-10 відсотків дозволить максимізувати працюючий капітал без загрози виникнення касових розривів.

Третім критичним шляхом оптимізації портфеля є активне впровадження інструментів валютного хеджування. Як зазначають вітчизняні аналітики макроекономічних процесів, в умовах відкритої економіки та постійного девальваційного тиску на національну валюту, інвестиційна політика страховика не може базуватися виключно на гривневих інструментах [2,с.12]. Оптимізація валютної структури портфеля вимагає суворого дотримання принципу валютного метчингу (currencymatching), згідно з яким зобов'язання компанії, прив'язані до іноземної валюти, мають покриватися виключно активами у відповідній валюті. Крім прямої купівлі валютних ОВДП, провідним компаніям доцільно поступово інтегрувати у свою практику використання похідних фінансових інструментів (деривативів), зокрема валютних форвардів та свопів, які дозволяють зафіксувати майбутній курс обміну та ефективно управляти ризиками валютних коливань без необхідності вилучення значних обсягів гривневої ліквідності з обігу.

Четвертим напрямом є модернізація математичного інструментарію, який використовується інвестиційними комітетами компаній для балансування портфеля. Класична портфельна теорія Марковіца, яка мінімізує дисперсію, виявилася неефективною в умовах катастрофічних шоків. Сучасні фахівці з кількісних фінансів пропонують переходити до використання моделей оптимізації на основі метрики Conditional Value at Risk (CVaR), яка дозволяє оцінити та мінімізувати очікувані втрати капіталу в найгірших стресових сценаріях (наприклад, у випадку 5 відсотків найбільш катастрофічних падінь ринку) [20,с.44]. Застосування таких алгоритмів дозволить вітчизняним страховикам формувати «антикрихкі» портфелі, здатні витримувати глибокі макроекономічні просадки.

Алгоритм практичної імплементації запропонованих шляхів оптимізації можна представити у вигляді логічної блок-схеми (рис. 3.2).

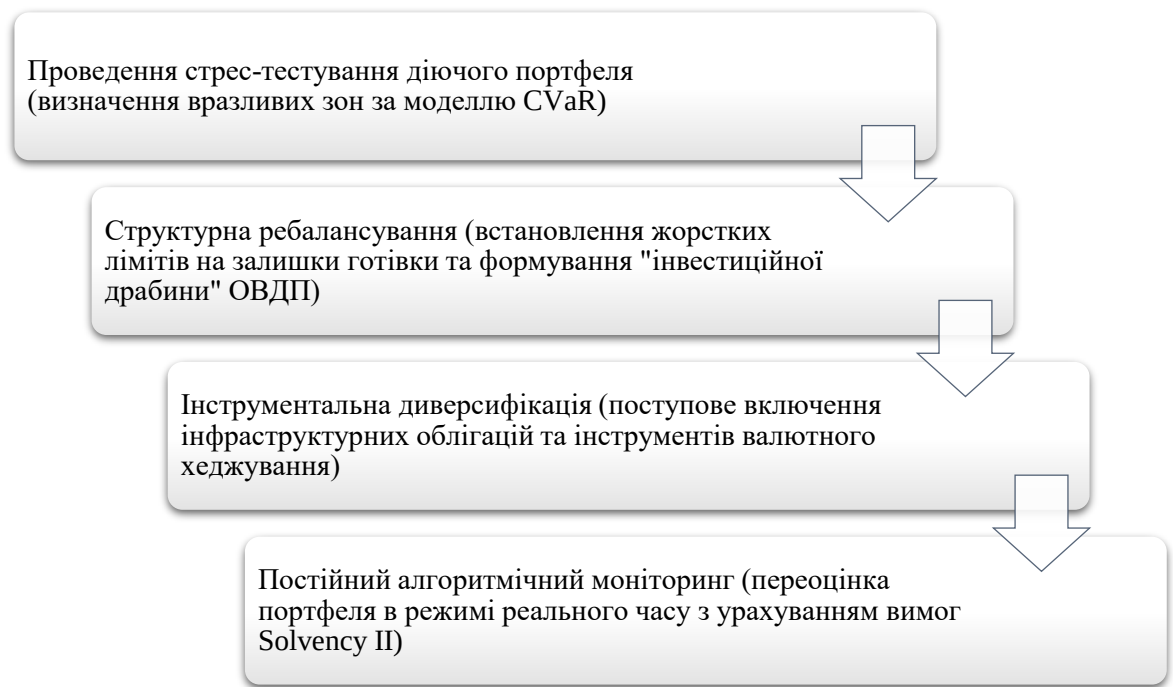

Рис. 3.2 Алгоритм тактичної оптимізації інвестиційного портфеля страхової компанії

Створено автором на основі [22].

Підсумовуючи проведене у третьому розділі дослідження, можна стверджувати, що успішна реалізація інвестиційної політики вітчизняних страховиків вимагає комплексного підходу, який поєднує стратегічне візіонерство з жорсткою тактичною оптимізацією. Практичне застосування запропонованої оптимізованої структури портфеля, яка передбачає зниження частки вільної готівки, побудову "інвестиційної драбини" державних паперів, залучення інфраструктурних інструментів та активне валютне хеджування, дозволить компаніям подолати системні кризи. Впровадження передових математичних моделей оцінки ризику (CVaR) та жорсткий контроль ліквідності гарантуватимуть фінансову стійкість компаній, що дозволить їм не лише зберегти довіру страхувальників в умовах макроекономічної турбулентності, але й перетворитися на потужних інституційних драйверів післявоєнного відновлення економіки України.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного комплексного дослідження теоретичних засад, макроекономічних тенденцій та практичних аспектів формування інвестиційної політики страхових компаній (на матеріалах ПрАТ «СК «ПЗУ Україна») було зроблено низку важливих науково-практичних висновків та сформовано конкретні рекомендації щодо вдосконалення управлінських підходів у цій сфері.

Доведено, що інвестиційна діяльність страхової компанії має унікальну природу, зумовлену інверсією операційного циклу - акумулюванням значних масивів капіталу (страхових резервів) до моменту ймовірного настання страхових виплат. В умовах сучасної макроекономічної нестабільності та імплементації жорстких вимог Solvency II парадигма інвестиційної політики остаточно трансформувалася від моделі максимізації прибутку до стратегії абсолютного збереження капіталу. Визначено, що безальтернативною основою сучасного управління є концепція ALM (Asset-Liability Management), яка вимагає безперервної синхронізації грошових потоків, де дюрація та обсяг інвестиційних активів повинні ідеально відповідати структурі страхових зобов'язань.

Крос-секторальний аналіз вітчизняного ринку за 2023–2025 роки виявив тотальне одержавлення інвестиційних портфельів страховиків. На ризиковому ринку частка облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) зросла до 54,1%, а в сегменті страхування життя - перевищила 70–75%. Цей вимушений крок гарантував галузі хеджування інфляційних ризиків, однак призвів до драматичної маргіналізації альтернативних активів (нерухомості та корпоративних цінних паперів, частка яких впала нижче 2%). Доведено концептуальну різницю в управлінні ліквідністю: ризикові компанії утримують рівень покриття резервів активами на позначці понад 175-185% та акумулюють 14-22% коштів на поточних рахунках, тоді як лайфові компанії

працюють із покриттям близько 115-117% та мінімізують готівкові залишки (до 3-5%) завдяки високій актуарній прогнозованості.

Оцінка діяльності ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». Фінансовий аналіз базового підприємства засвідчив його високу стійкість та здатність до швидкого відновлення. Протягом 2024 року компанія перебувала під жорстким операційним тиском (чистий збиток 21,7 млн грн), реагуючи на це захисною тактикою - нарощуванням поточних фінансових інвестицій для підтримки ліквідності. Однак 2025 рік став періодом агресивного зростання: сукупні активи здійснили стрибок до 4,05 млрд грн, а чистий фінансовий результат досяг рекордних 330,9 млн грн прибутку. Загальний обсяг інвестиційного портфеля зріс на 939 млн грн (до 2,3 млрд грн) виключно за рахунок реінвестування у довгострокові надійні інструменти. Рівень покриття резервів активами зберігся на еталонній позначці 182,1%, що підтверджує абсолютну платоспроможність страховика.

Рекомендації щодо вдосконалення інвестиційної політики. Незважаючи на бездоганну поточну стійкість ПрАТ «СК «ПЗУ Україна», ультраконсервативна орієнтація портфеля містить приховані стратегічні ризики недостатньої диверсифікації. Для поліпшення практики регулювання фінансових відносин та максимізації інвестиційного потенціалу компанії пропонуються такі заходи:

Впровадження предиктивних ALM-систем на базі штучного інтелекту: Рекомендується відійти від статичного перегляду інвестиційних лімітів і впровадити цифрові фінтех-рішення для динамічного моделювання (Stress-testing) сценаріїв макроекономічних шоків у режимі реального часу. Це дозволить ювелірно налаштовувати дюрацію активів під очікувані хвилі страхових виплат, уникаючи надмірного накопичення непрацюючої готівки.

Оптимізація буфера ліквідності (поточних інвестицій): Оскільки у 2025 році компанія утримувала значний обсяг поточних інвестицій (412,5 млн грн) та грошових коштів (516,5 млн грн), рекомендується запровадити багаторівневу систему управління залишками (cash-pooling). Вивільнену

надлишкову ліквідність варто спрямувати у високоліквідні інструменти грошового ринку з мінімальним ризиком (наприклад, депозитні сертифікати НБУ), що забезпечить додаткову маржу без втрати оперативності.

Стратегія поетапної ре-диверсифікації портфеля: Задля зменшення концентраційного ризику державних запозичень, розроблено рекомендацію щодо поступового (в міру стабілізації економіки) повернення до корпоративного сектору. Компанії доцільно розпочати формування лімітів на купівлю корпоративних облігацій інфраструктурних та енергетичних компаній національного значення (за умови наявності у них міжнародного кредитного рейтингу), а також дослідити потенціал входження у ринок муніципальних облігацій міст-мільйонників, що дозволить диверсифікувати джерела доходу.

Імплементація ESG-критеріїв в інвестиційний процес: Відповідно до європейських трендів, компанії з іноземним капіталом (якою є ПЗУ) повинні інтегрувати екологічні, соціальні та управлінські фактори у свій ризик-менеджмент. Розширення портфеля за рахунок «зелених» облігацій (GreenBonds) не лише підвищить соціальну відповідальність бренду, але й відкриє доступ до інструментів із меншою волатильністю в довгостроковій перспективі.

Реалізація наведених рекомендацій має безпосередню практичну цінність для ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». Вона здійснює плавний перехід від кризового «виживання» та тотальної консервації капіталу до архітектури сучасного, технологічного інвестиційного менеджменту. Запропоновані кроки забезпечать компанії здатність самостійно генерувати високий рівень прибутку, незалежно від результатів прямої андеррайтингової діяльності, гарантуючи при цьому повний захист фінансових інтересів страхувальників та надійну інтеграцію у європейський фінансовий простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Д. Особливості формування інвестиційного портфеля компаній зі страхування життя. *Вісник Київського національного університету*. 2022. № 3. С. 45–52. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/11konf/zb16.pdf> (дата звернення: 18.04.2026).
2. Базилевич В. Д. Страхова справа: новітні тенденції розвитку капіталу. *Вісник Київського національного університету*. 2021. № 1. С. 12–18. URL: <https://nemk.com.ua/wp-content/uploads/2024/04.pdf> (дата звернення: 18.04.2026).
3. Бойко С. О. Ринок нерухомості як об'єкт інвестування: ризики та обмеження для страхового бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 2. С. 33–40. URL: <https://delo.ua/business/pavlo-boiko-naibilsii-rizik-v-investuvanni-nikoli-ne-rizikuvati-447391/> (дата звернення: 18.04.2026).
4. Внукова Н. М. Регулювання інвестиційної діяльності страховиків у системі забезпечення макроекономічної стабільності. *Фінанси України*. 2023. № 5. С. 55–62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5516/5454/> (дата звернення: 18.04.2026).
5. Гаманкова О. О. Валютне хеджування в інвестиційній діяльності фінансових корпорацій. *Вісник Київського національного університету*. 2024. № 4. С. 22–29. URL: <https://visnyk.history.knu.ua/ukr> (дата звернення: 18.04.2026).
6. Гаманкова О. О. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах макроекономічної нестабільності. *Фінанси України*. 2021. № 7. С. 41–48. URL: <https://finukr.org.ua/> (дата звернення: 18.04.2026).
7. Денисенко М. П. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/11.pdf (дата звернення: 18.04.2026).

8. Жаворонок А.В. Результативність та ефективність діяльності страхових компаній: проблеми та перспективи розвитку. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/151.pdf (дата звернення: 10.04.2026).
9. Закон України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20> (дата звернення: 25.04.2026).
10. Залетов О. М. Страховий ринок України в умовах воєнного стану: виклики та шляхи відновлення. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 15–24.
11. Коваленко В. М. Трансформація вимог до якості активів страховиків у контексті євроінтеграції. *Фінанси України*. 2024. № 1. С. 70–78.
12. Коваленко М. А. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю фінансових корпорацій в умовах євроінтеграції. *Фінансовий простір*. 2023. № 3. С. 88–95.
13. Коваленко М. А. Фондовий ринок України в умовах невизначеності: інвестиційний потенціал та обмеження. *Фінансовий простір*. 2022. № 4. С. 102–110.
14. Ковальов О. В. Альтернативні інвестиції в портфелях інституційних інвесторів: ризики та перспективи. *Економіка та держава*. 2024. № 2. С. 50–57.
15. Косова Т. Д. Капіталізація страхового ринку: виклики та перспективи розвитку. *Фінанси та кредит*. 2022. № 6. С. 34–42.
16. Косова Т. Д. Проблеми та перспективи розвитку ринку корпоративних цінних паперів в Україні. *Фінансовий простір*. 2023. № 1. С. 27–35.
17. Лютий І. О., Лялькін О. С. Інвестиційний потенціал страхових компаній. *Проблеми економіки*. № 2. С. 10–12. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2025-2_0-pages-176_187.pdf (дата звернення: 18.05.2026).

18. Марченко О. І. Державні цінні папери як основа фінансової стійкості інституційних інвесторів. *Світ фінансів*. 2025. № 1. С. 19–26.
19. Марченко О. І. Інформаційне забезпечення інвестиційної політики фінансових установ в епоху діджиталізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 5. С. 60–68.
20. Мельник О. І. Стрес-тестування як базовий елемент формування інвестиційної стратегії фінансових корпорацій. *Фінансовий простір*. 2025. № 2. С. 44–51.
21. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Київ : НБУ, 2024. 128 с.
22. Нестерова Д. С. Шляхи оптимізації інвестиційного портфеля страхової компанії. *Економічна наука*. № 3. С. 2-4. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2015/33.pdf (дата звернення: 19.05.2026).
23. Павлюк К. В. Вплив ESG-факторів на інвестиційні рішення інституційних інвесторів в умовах макроекономічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 61. С. 112–118.
24. Павлюк Н. В. Управління ліквідністю небанківських фінансових установ в умовах воєнного стану. *Економіка та держава*. 2023. № 8. С. 90–97.
25. Пікус Р. В. Формування інвестиційної стратегії страхової компанії в умовах сучасних викликів. *Економічна наука*. № 3. С. 45. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2022/8.pdf (дата звернення: 18.05.2026).
26. Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2023 № 201 «Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23> (дата звернення: 20.05.2026).
27. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року // Офіційний сайт ПрАТ

«СК «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua> (дата звернення: 27.05.2026).

28. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року // Офіційний сайт ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua> (дата звернення: 27.05.2026).

29. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року // Офіційний сайт ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua> (дата звернення: 27.05.2026).

30. Романенко К. В. Трансформація суверенних боргових ризиків у сучасній глобальній економіці. *Світ фінансів*. 2024. № 3. С. 21–28.

31. Ротова Т. А. Управління фінансовими ресурсами страхових організацій: сучасні виклики: монографія. Київ : КНЕУ, 2023. 345 с.

32. Статистика страхового ринку України // Офіційний сайт Forinsurer. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 30.05.2026).

33. Терещенко В. О. Вплив інфляційних шоків на фінансову стійкість небанківських фінансових установ. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. С. 84–90.

34. Ткаченко Н. В. Сучасні тенденції управління страховими резервами в умовах діджиталізації фінансового ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 11. С. 105–112.

35. Ткаченко Н. В. Трансформація інвестиційних стратегій інституційних інвесторів в умовах макроекономічної турбулентності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 9. С. 77–84.

36. Фурман В. М. Імплементация стандартів Solvency II на страховому ринку України: регуляторний аспект. *Економіка та держава*. 2024. № 4. С. 12–19.

37. Фурман В. М. Інвестиційна стратегія фінансових інститутів у період кризових явищ. *Економіка та держава*. 2022. № 10. С. 31–38.

38. Ширінян Л. В. Формування та оптимізація ресурсного потенціалу страхових організацій в сучасних умовах. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2. С. 55–63.
39. Ширінян О. В. Роль облігацій внутрішньої державної позики у формуванні інвестиційних портфелів страховиків. *Світ фінансів*. 2023. № 4. С. 48–56.
40. Briggs S. Solvency II and the future of insurance asset management: A dynamic approach. *European Financial Review*. 2021. Vol. 14, No. 2. P. 65–78.
41. Chen M. Liquidity vs. profitability in insurance investment portfolios during economic downturns. *Global Finance Journal*. 2023. Vol. 56. P. 101–115.
42. Clark M. 'Green swans' and institutional portfolios: Navigating climate-related financial risks. *Ecological Economics*. 2023. Vol. 205. P. 44–58.
43. Cummins J. D. Risk management and investment strategies in the life insurance industry. *Insurance: Mathematics and Economics*. 2019. Vol. 86. P. 12–27.
44. Dubois P. Algorithmic trading and the latency problem for institutional investors. *Financial Technology*. 2024. Vol. 3, No. 1. P. 89–102.
45. Eling M., Schmit J. Investment policies of European insurance companies: A post-crisis analysis. *Journal of Risk and Insurance*. 2020. Vol. 87, No. 3. P. 711–738.
46. Johnson D., Weber K. The failure of traditional diversification during systemic market crashes. *Global Investment Review*. 2021. Vol. 9, No. 4. P. 22–35.
47. Miller D., Lee S. Digital transformation of asset management in the insurance sector. *Journal of Financial Innovation*. 2022. Vol. 11, No. 2. P. 134–149.
48. Smith A. Modeling extreme uncertainty in global financial markets. *Journal of Financial Economics*. 2022. Vol. 145, No. 1. P. 45–60.

49. Smith D. Asset allocation strategies in life and non-life insurance: A comparative analysis. *Journal of Insurance Regulation*. 2022. Vol. 41, No. 6. P. 112–128.

50. Smith J., Rossi A. Asset-liability management in modern insurance: A structural overview. *Journal of Financial Perspectives*. 2020. Vol. 8, No. 3. P. 55–71.

Додаток А

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

[210000] Окремий звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2024 р.

(у тисячах гривень)				
	Примітка	На 31.12.2024 р.	На 31.12.2023 р. (виправлено, Прим. 800500)	На 01.01.2023 р. (виправлено, Прим. 800500)
Активи				
Основні засоби включно з активами права використання		63,390	48,749	48,529
Основні засоби	822100	54,803	48,731	48,491
Активи з права використання	832610	8,587	18	38
Інвестиційна нерухомість		11,882	10,717	10,588
Нематеріальні активи та витягом goodwill	823180	61,949	51,066	35,079
Інвестиції в дочірні підприємства та асоційовані підприємства	823000-1	412,545	417,911	302,920
Активи у вигляді залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах	822390-01-01	731,180	559,329	342,409
Інвестиції, які обліковуються за амортизованою вартістю	822390-01	535,828	689,771	485,815
Утримувані контракти перестраховування, що належать до активів	836500	227,462	329,020	390,926
Залишки		1,262	1,086	1,071
Передплати та інші активи		40,084	29,511	24,130
Грошові кошти та їх еквіваленти		416,625	307,003	364,458
Загальна сума активів		2,502,207	2,444,163	2,005,925
Власний капітал та довгів'язання				
Власний капітал				
Статутний капітал	810000	48,518	48,518	19,407
Нерозподілений прибуток		76,815	98,565	121,538
Емісійний дохід		426,622	426,622	426,622
Резерв дооцінки основних засобів		32,405	29,309	28,664
Резервний капітал		32,498	32,498	25,917
Резерв фінансових доходів / (витрат) за страхуванням від випущених страхових контрактів	836500	9,964	17,754	29,323
Резерв фінансових доходів / (витрат) від утримуваних контрактів перестраховування	835110	(8,377)	(15,642)	(24,031)

Продовження додатку А

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

(у тисячах гривень)				
	Примітка	На 31.12.2024 р.	На 31.12.2023 р. (контрактно, Прим. 800500)	На 01.01.2023 р. (контрактно, Прим. 800500)
Резерв переоцінки інвестицій в асоційовані підприємства	823000	349,783	354,184	259,891
Загальна сума власного капіталу		968,338	991,808	887,331
Зобов'язання:				
Зобов'язання з міжнародних гарантій		30,726	32,816	25,656
Інше забезпечення		6,839	5,367	4,763
Загальна сума забезпечень		37,565	38,183	30,419
Відстрочені податкові зобов'язання	835110	32,679	34,354	21,168
Інші кредиторські зобов'язання	800500-6	41,354	54,422	7,500
Зобов'язання з оренди	832610	7,226	-	-
Поточні податкові зобов'язання		15,177	1,636	12,418
Інші нефінансові зобов'язання		15,528	15,367	8,713
Вимушені страхові контракти, що належать до зобов'язань	836500 800500-6	1,379,548	1,274,458	976,571
Утримувані контракти перестрахування, що належать до зобов'язань	836500	4,904	33,935	61,805
Загальна сума зобов'язань		1,533,979	1,452,355	1,118,594
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		2,502,307	2,444,163	2,005,925

Затверджено до випуску управлінським персоналом 24 квітня 2025 року.

В. о. Голови Правління

Головний бухгалтер

Додаток Б

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

[310000] Окремий звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат

(у тисячах гривень)			
	Примітки	2024 р.	2023 р.
Дохід від страхування	836500	2,169,869	1,611,675
Витрати на страхові послуги за випущеними страховими контрастами	836500	(2,217,712)	(1,658,877)
Витрати від утримання контрактів перестраховування за винятком фінансового доходу/витрат	836500	(136,900)	(75,945)
Результат страхової послуги		(184,743)	(123,147)
Фінансові витрати за страхуванням від випущених страхових контрактів	836500	(39,598)	(54,483)
Фінансові доходи від утримуваних контрактів перестраховування	836500	11,354	23,900
Процентні доходи, обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка	822390-01	98,154	113,670
Процентні доходи від фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	822390-01	71,792	47,124
Процентні витрати		(367)	-
Прибуток від зменшення нерисковості / (збиток від зменшення нерисковості) щодо фінансових активів		3,579	(11,312)
Результат інвестиційної діяльності		144,914	118,899
Інші доходи	800600	20,712	21,620
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(19,117)	17,372
Витрати з податку на прибуток	835110	(2,633)	(4,653)
Чистий (збиток)/прибуток		(21,750)	12,719

Додаток В

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПІЗУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року
[210000] Окремий звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2025 року

(у тисячах гривень)			
	Промітка	31 грудня 2025 р.	31 грудня 2024 р.
Активи			
Основні засоби включно з активами права використання		68,842	63,390
Основні засоби	822100	58,276	54,803
Активи з права використання	832610	10,566	8,587
Інвестиційна нерухомість		12,498	11,882
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	823180	72,850	61,949
Інвестиції в дочірні підприємства та асоційовані підприємства	823000-1	689,814	412,545
Активи у вигляді залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах	822390-01-01	1,160,817	731,180
Інвестиції, які обліковуються за амортизованою вартістю	822390-01	1,124,132	535,828
Утримувані контракти перестрахування, що належать до активів	836500	403,268	227,462
Залишки		2,852	1,262
Передплати та інші активи		60,266	40,084
Грошові кошти та їх еквіваленти		516,520	416,625
Загальна сума активів		4,111,859	2,502,207
Власний капітал та зобов'язання			
Власний капітал			
Статутний капітал	810000	48,518	48,518
Нерозподілений прибуток		404,545	76,815
Емісійний дохід		426,622	426,622
Резерв деоцінки основних засобів		34,568	32,405
Резервний капітал		32,498	32,498
Резерв переоцінки інвестицій в асоційовані підприємства		577,143	349,783
Резерв фінансових доходів(витрат) на страхування від випадкових страхових контрактів	835110	21,436	9,964
Резерв фінансових доходів(витрат) від утримування контрактів перестрахування	835110	(14,017)	(8,377)
Загальна сума власного капіталу		1,531,313	968,228

Продовження додатку В

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПЗУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року

(у тисячах гривень)

	Примітка	31 грудня 2025 р.	31 грудня 2024 р.
Забезпечення:			
Забезпечення винагород працівникам		49,754	30,726
Інше забезпечення		7,666	6,839
Загальна сума забезпечень		57,420	37,565
Відстрочені податкові зобов'язання	835110	74,636	32,679
Інші кредиторські заборгованості	800500-6	118,454	41,354
Зобов'язання з оренди	832610	8,903	7,226
Поточні податкові зобов'язання		44,194	15,177
Інші нефінансові зобов'язання		31,889	15,526
Випущені страхові контракти, що належать до зобов'язань	836500 800500-6	2,224,950	1,379,548
Утримувані контракти перестраховування, що належать до зобов'язань	836500	20,100	4,904
Загальна сума зобов'язань		2,580,546	1,533,979
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		4,111,859	2,562,197

17 квітня 2026 року

Голова Правління

Головний бухгалтер

Додаток Г

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ПІУ УКРАЇНА»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року

[310000] Окремий звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат

(у тисячах гривень)			
	Примітки	2025 р.	2024 р.
Дохід від страхування	83.6500	2,771,770	2,169,869
Витрати на страхові послуги та випущеними страховими контрастами	83.6500	(2,738,628)	(2,217,712)
Дохід/(витрати) від утримання контрастів перестрахування та виниклом фінансового доходу/ витрат	83.6500	111,900	(136,900)
Результат страхової послуги		145,042	(184,743)
Фінансові витрати за страхуванням від випущених страхових контрастів	83.6500	(55,452)	(59,598)
Фінансові доходи від утримання контрастів перестрахування	83.6500	11,451	11,354
Процентні доходи, обчислені і застосованим методом ефективного відсотка	822.990-01	121,942	98,154
Процентні доходи від фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	822.990-01-01	95,416	71,792
Процентні витрати		(683)	(367)
Дохід від отриманих дивідендів	81.0000	41,404	-
(Збиток від зменшення корисності)/прибуток від зменшення корисності та сторування збитку від зменшення корисності щодо фінансових активів		(21,719)	3,579
Результат інвестиційної діяльності		192,359	144,914
Інші доходи	800600	52,704	28,712
Прибуток/(збиток) до оподаткування		390,105	(19,117)
Витрати з податку на прибуток	83.51.10	(62,375)	(2,633)
Чистий прибуток/(збиток)		327,730	(21,750)